Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CENTS

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 9-го ГРУДНЯ 1919. Ч. 146. — VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, DECEMBER 9, 1919. No. 146.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

УСПІШНИЙ НАСТУП БОЛЬШЕВИКІВ НА ФРОНТІ ВІД КИЄВА ДО ВОЛГИ.

Завзята битва о місто Білгород.

ЛОНДОН, 4. грудня. — Большевицькі війска переводять загальний наступ на цілім фронті проти ген. Денікіна і здобули міста Козелець (в чернигівській губ.), Ромни (в полтавській губ.) і Воромля (в харківській губ.), як се доносить бездротна телеграма з Москви.

Телеграма додає, що під теперішну хвилю відбуваєть ся завзятий бій о посідане міста Білгорода (в полудневій части курської губ.).

ГЕН. ПЕТЛЮРА ПЕРЕБУВАЄ В КРАКОВІ.

Польські війска заняли Каменець і Проскурів.

(Після кореспонденції Т. С. Раяна до „Шікаго Трибюн").

ВАРШАВА, 29. падолиста (телеграма спізнена). — Польські вісти з Поділя доносять, що війска ген. Денікіна опорожнюють землї, які вони недавно здобули в боротьбі з війсками ген. Петлюри, а польські війска посувають ся дальше наперед. Між армією ген. Денікіна а війсками польськими не прийшло до злуки. Околиці, які находять ся між обома арміями, є обсаджені незорганізованими бандами українськими.

Перед кількома днями штаб ген. Денікіна був в Проскурові, котра то місцевість є важною стацією на зелізничім шляху, який веде до Одеси. Вчера війшли польські війска до Проскурова, Староконстантинова і Городка. Польські війска заняли тепер український фронт проти большевиків і маширують на Житомір, підчас коли війска ген. Денікіна опорожнюють околиці на схід від Каменця.

Як се виходить зі заяви майора Борути, Поляки прийшли на Поділє, щоби там лишити ся. Майор видав приказ заняти Каменець, не згадуючи нічого про розєм з ген. Денікіном. Притім заявив він, що, коли би не енергічна акція зі сторони польських війск, місто могло опинити ся в руках большевиків тим більше, що елемент, з якого складаєть ся українська армія, є за утворенєм савєтської републики. В урядових кругах оповідають, що Польща мусїла дати охорону для житя і маєтків Поляків на Поділю, до яких належить більшість тамошних великих посілостий.

Генерал Петлюра перебуває від теперішну пору в Кракові.

Українські війска переходили ріжне. Так звана галицька армія під командою Тарнавського, бувшого австрійського офіцира, була окружена у Винниці війсками ген. Денікіна після здобутя ним Жмиренки. Официрами в галицькій армії були в більшій части Москалї або Австрійці, симпатизуючі з ген. Денікіном, і тому нікого не здивувала вістка, що вони зрадили ген. Петлюру і перейшли на сторону Денікіна.

Велика часть українських війск піддала ся Полякам і її розоружено, а всіх тих, котрі походили з Галичини, інтерновано. Прочі українські відділи вицофали ся з боєвого фронту і наново зорганізували ся з новим оружем і амуніцією. Вони ведуть дальше боротьбу проти Денікіна зі змінним щастєм помимо того, що правительство, в імени котрого вони борють ся, є на вигнаню.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ПРОДОВЖАЮТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ ГЕН. ДЕНІКІНА.

Селянські війска очистили цілу Катеринославщину з добровольців ген. Денікіна.

(Після кореспонденції Т. С. Раяна до „Шікаго Трибюн").

КАМЕНЕЦЬ, 17. падолиста (через Варшаву і Париж дня 2. грудня). — На Україні зорганізувала ся жидівська дивізія, яка злучила ся з польськими війсками під командою Галера, якого головна кватира находить ся в Каменци.

Польські війска взяли на себе оборону Каменця перед війсками Денікіна, які під теперішну хвилю находять ся в половині дороги між Могилевом (над Дністром) і Проскуровом.

Українські війска опорожнили Каменець, передаючи його Полякам, і борють ся дальше проти армії Денікіна. Як се заявляють представники правительства Петлюри, українські війска поставили собі за ціль очистити всю Україну від Києва аж до берегів Чорного моря з війск Денікіна.

Поляки не виступають анї в ролї союзників анї в ролї ворогів Українців. Один з представників правительства Петлюри, полковник Петрів, заявив, що українські військові власти передали польським війскам охорону населеня перед війсками ген. Денікіна.

Київський зелізничий шлях, який веде на Бесарабію, находить ся в руках війск Деінкіна. Казочні цїни платять збігці за підводи, щоби дістати ся до Днїстра, заки Румунія не замкне границю.

Українське правительство в боротьбі з армією Денікіна числить на революцію серед селян. Доходять вісти, що повстанці-селяни прогнали денікінців зі Сквірського і Звенигородського повіту в київській губернії і майже з цілої губернії катеринославської. В руках Денікіна находять ся лише більші міста в тих околицях.

Галицька армія робить зусиля получити ся з українськими війсками, які, будучи окружені коло Винниці, були приневолені вести переговори з Денікіном в справі розєму. Критичне положенє української армії було спричинене зрадою ген. Тарнавського, одного з командантів українських війск.

В ПРИБАЛТІЙСЬКИХ КРАЯХ.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ В ДОРПАТІ РОЗПОЧАЛИ СЯ.

Нарадами проводить большевицький делегат Красін.

РЕВАЛЬ, 5. грудня. — Нині відбуло ся перше засіданє естонських і російських большевицьких делегатів. Засіданєм проводив Красін, большевицький міністер торговлі і промислу. На засіданю був присутний також Адольф Йоффе, бувший большевицький посол в Берліні. Обі сторони відбувають тайні наради.

Большевицька місія, яка прибула до Дорпату, складаєть ся з 28 осіб. Небавом має прибути тут також Максим Літвінов, який під теперішну пору веде в Копенгаген переговори з представниками аліянтів в справі виміни полонених. Також сподіють ся приїзду Карла Радека, якого недавно освобождено з вязниці в Берліні.

„САМОЗИЗНАЧЕНЄ НАРОДІВ — ГОЛОВНОЮ ПІДСТАВОЮ МИРА" КАЖЕ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ДЕЛЕГАТ КРАСІН.

Естонія мусить ділати після волї аліянтів.

ДОРПАТ, 7. грудня. — Урядове оповіщенє, яке одержано нині з Ревaля, столиці естонського правительства, доносить, що Естонія не може вести мирових переговорів з большевицькими делегатами, хиба лише на услівях, подиктованих аліянтами.

В розмові з кореспондентами естонський міністер заграничних справ, Поска, сказав: „Естонія нїколи не нападала на Росію, але борола ся лише в обороні своєї независимости. Я думаю, що прочі нові держави находять ся в тімсамім положеню. Естонія вважає конечним, щоби савєтська Росія і прочим новим державам зробила подібне предложенє в справі мира. Однак другі держави лише в части згодили ся на предложенє савєтської Росії. Ще не всї делегації прибули. Естонська делегація має повну надію, що біжучі переговори покінчать ся успішно".

Большевицький делегат, Красін, заявив: „Воєнне положенє савєтської Росії є знамените. Савєтське правительство не має жадних імперіялістичних цїлий і є готове заключити зі всїми пограничними державами мир, а що дальше навіть війти з ними в торговельні зносини.

„Ми хочемо мира на підставі права самовизначеня і взаїмного невмішуваня у внутрішні справи других. Лише на такій підставі можна би покінчити нерозумну війну".

Обі сторони предложили в суботу свої услівя мира.

РЕВАЛЬ, 7. грудня. — Латиська мирова делегація находить ся в дорозі до Дорпату. Є однак загальне переконанє, що вона не візьме участи в конференції, аж доки не побачить, як поступають наперед мирові переговори між Естонією і большевиками.

Литовська делегаці має прибути до Дорпату дня 9. грудня. Представники Фінляндії і Польщі будуть лише прислухувати ся мировим нарадам.

Естонські і большевицькі делегати передали собі взаїмно в суботу мирові услівя, яких однак доси не подано до відома загалу.

В РОСІЇ.

САВЄТСЬКИЙ КОНГРЕС В МОСКВІ ЗАЯВИВ СЯ ЗА МИРОМ З АЛІЯНТАМИ.

Савєтська Росія готова кождої хвилї до розпочатя мирових переговорів.

ЛОНДОН, 6. грудня. — На семім конгресі російських савєтів в Москві ухвалено резолюцію в справі мира з аліянтами, як се доносить нинїшна бездротна телеграма з Москви. На конгресі були присутні премієр Ленін і міністер війни Троцький.

Резолюція, ухвалена на конгресі, звучить:

„Савєтське правительство предложило аліянтам мир дня 5. серпня і від того часу вісім разів повторило своє мирове предложенє. Воно ще раз стверджує, що воно стремить до мира. Воно робить предложенє всім державам аліянтів — Англії, Франції, Злученим Державам і Японії — всім разом або кождій зокрема, — щоби розпочати мирові переговори. Воно поручає екзекутиві і комісаріятови для загр. справ продовжати дальше систематично політику мира, уживаючи всіх средств до осягненя успіху".

НАСЕЛЕНЄ СИБІРИ ПРОТИ ПРАВИТЕЛЬСТВА КОЛЧАКА.

Лише війска аліянтів держать ще Колчака при власти.

ШАНГГАЙ (Хіни), 7. грудня. — Нині прибув тут враз зі своїм штабом чеський ген. Гайда, який перед місяцем збунтував ся був проти правительства Колчака. Підчас битви у Владивостоці його ранено і взято в полон, але російські власти бояли ся покарати його смертию, бо він все ще є божищем 40.000 чесько-словацьких жовнїрів, які находять ся на Сибіри. Ген. Гайда находить ся тепер в дорозі домів через Злучені Держави.

Ген. Гайда представляє положенє на Сибіри, як слідує:

„Ціла Сибір стане большевицькою, коли на Сибіри не буде утворене правдиве демократичне правительство.

„Народні маси є проти режіму Колчака, який держить ся при власти лише завдяки багнетам аліянтських жовнїрів.

„Я симпатизував з революцією, яку плянували ліберальні провідники, але я не брав в нїй чинної участи. Я згодив ся був обіймити головну команду, коли революція удасть ся, щоби здержати „червону повінь".

„Заговір в цїли замордованя мене був причиною, що частина чеської залоги у Владивостоці перейшла на сторону революціонерів, побільшаючи їх силу о 500 жовнїрів. До битви прийшло в полудне дня 16. падолиста і війска Колчака були прогнані зі зелізничої стації. Але опісля війска аліянтів, переважно війска японські, перегородили стацію від міста. Тимчасом Колчак видав приказ бомбардувати стацію з кораблїв, перемінюючи її в купу румовища.

„200 чесько-словацьких жовнїрів дістало ся в полон і їх покарано смертию".

Війска Колчака опорожнили Новониколаєвск.

ІРКУТСК, 2. грудня. — Большевицькі війска обсадили місто Барабінск, яке лежить в половині дороги між Омском і Новониколаєвском.

Війска адм. Колчака опорожнили Новониколаєвск.

Успіх большевиків на Сибіри.

ЛОНДОН, 4. грудня. — Бездротна телеграма з Москви доносить, що большевицькі війска здобули дня 1. грудня місто Каинск, 160 миль на схід від Омска, і взяли велике число полонених.

На полудневий захід від Омска большевицькі війска направили зелізничий шлях в околиці Ахмолинска і посувають ся в напрямі Славгорода.

Брак поживи на східній Сибіри.

ІРКУТСК, 2. грудня. — На східній Сибіри даєть ся сильно відчувати брак средств поживи з причини спору з Хінами щодо заряду Манджурії, які втяли довіз поживи.

Ген. Денікін ще не втратив надію.

ЛОНДОН, 6. грудня. — Телеграма з Ростова над Доном, в полудневій Росії, доносить, що ген. Денікін є певний, що помимо нагромадженя великих большевицьких війск на його фронті, йому вкінци вдасть ся перемогти большевиків.

Чесько-словацькі війска власновільно забирають ся зі Сибіри.

ТОКІО (Японія), 6. грудня. — Чесько-словацьке пресове бюро в Харбіні оголосило спростованє вістки, поданої сибірською пресовою агенцією, в якій було сказане, що „справа забраня чесько-словацьких війск зі Сибіри не є ще остаточно полагоджена мировою конференцією".

Чесько-словацьке пресове бюро заявляє, що жадна держава аліянтів не є уповажнена рішати в справі опорожненя Сибіри з чесько-словацьких війск. Чесько-словацькі війска опорожнюють Сибір після пляну, уложеного чесько-словацьким правительством і на відповідальність чесько-словацьких військових властий. До аліянтів може належати хиба лише удїленє помочи в перевезеню чесько-словацьких війск до адрійських пристаний.

На Сибіри находить ся під теперішну пору ще 40.000 чесько-словацького війска.

В АВСТРІЇ.

Австрії грозить неминуча криза.

ВІДЕНЬ, 6. грудня. — Державний канцлер, др. Карло Реннер, одержав повідомленє, що головна рада мирової конференції хоче його особисто приняти, щоби вислухати звіту про небезпечне положенє австрійської держави.

Як доносять, др. Реннер зажадає безпроволочного удїленя помочи, в противнім случаю не остає нїчого теперішному правительству як уступити і передати власть аліянтам.

Поголоска про уступленє австрійського правительства.

ПАРИЖ, 7. грудня. — „Журналь де Дебат" доносить, що на віденській біржі розійшла чутка про уступленє австрійського правительства і про переданє власти в руки аліянтів.

В ТУРЕЧЧИНІ.

Анархія в Царгороді.

ЦАРГОРОД, 2. грудня. — Царгород уходить нині за найдорожше місто в сьвіті. Рівночасно місто є видовищем великого хаосу і нечуваних надужить. Один рабує другого. Перевіз товарів з корабля до міста коштує в Царгороді більше ніж кошта їх перевозу з Ню Йорку до Царгорода.

За деннє винаймленє кімнати в готелю треба заплатити 5 до 8 долярів. Відповідно до сього є також високі цїни за харч, хоч в місті є подостатком средств поживи. Средста поживи піднесли ся о 1200% від передвоєнних цїн.

Талаат Паша став большевиком.

БЕРЛІН, 6. грудня. — Бувший турецький премієр Талаат Паша, який від довшого часу проживав в Берліні, мав навернути ся на соціялізм. Як говорять, він прийшов до переконаня, що ратунок Туреччини лежить в її політичній переміні в радикальнім напрямі. Таалат Паша, якого підозрівають навіть о сильні симпатії для комуністів, має намір поїхати разом з Карлом Радеком до Естонії, а відти до Москви.

В СЕРБІЇ.

Небезпека нової війни між Італією і Сербією щораз більша.

ПАРИЖ, 6. грудня. — Серби повідомили мирову конференцію про трудний стан справи адрійської, даючи головній раді до зрозуміня, що сербські війска ужиють оружа проти Італійців, коли сї відважуть ся переступити визначену розємову лінію.

Ходить чутка, що д'Ануюціо має намір перевести напад на Спалято, Катаро і Антиварі.

Серби нагромадили вздовж границї поверх 30.000 війска.

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ КАПЕЛЇ.

До Хвальної Редакції „Свободи", в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Прошу помістити в найблизшім числї отсю відозву:

Я дістав повідомленє від Українського Републиканського Хору, який тепер дає концерти в Парижи, що Хор сей має намір приїхати до Америки, і заразом просьбу, щоби створити Комітет серед українського громадянства в Зєдинених Державах для підготовки в уряджeню ним тут концертів.

Український Републиканський Хор складаєть ся з 83 осіб, співачок і співаків, і є під управою п. Кошиця, звісного українського дірігента, та представника Міністерства Просьвіти Української Народної Републики п. Приходька. Хор сей обїхав уже майже всі европейські краї а тепер задумує приїхати до Америки.

Земляки!

Українська пісня була все нашою розрадою, в нїй виливало ся українське серце — його біль і радість, нею загрівав ся народ до бою, в нїй славив він свої подвиги. Сю пісню, в найкрасшій її формі, в викінченім мистецькім вишколеню можемо тепер почути тут, в Америці — перенесену сюди найкрасшим українським хором з рідних піль, мов подув запашного весняного вітру. Не оминїм сеї нагоди і подбаймо, щоби той Хор міг до нас прибути і розрадити наші сумні серця. Він загостить до нас, коли ми се захочемо — від нас се залежить. Тому порозуміймо ся, як се уладити. Порозуміймо ся тим більше, що Хор сей хоче загостити не лише до нас, але й до Американського народу, щоби і він почув ту силу і красу нашої пісні, яка є нашою гордістю, і через неї і красше нас зрозумів.

Тому прошу всї українські центральні організації і українські часописи в Зєдинених Державах вислати по одному представникови на спільну нараду до Філядельфії, Готель „Аделфія", на день 14. с. м. о год. 3-тій пополудни. Заразом прошу організації і часописи повідомити мене, кого вишлють на ту нараду. Представники тих організацій і часописий, що являть ся на нарадї будуть творити Центральний Комітет для підготовки концертів. Для успішного переведеня сеї акції було би порадним, щоби вже тепер завязували ся комітети по більших центрах для наладженя справи концертів на місци.

Юліян Бачинський,
Голова Української Дипльоматичної Місії
у Вашінгтонї.

В РУМУНІЇ.

РУМУНІЇ ГРОЗИТЬ РЕВОЛЮЦІЯ.

В Семигороді утворено независиме правительство.

ВІДЕНЬ, 4. грудня. — В занятих околицях Трансильванії (Семигорода) прийшло до грізних заворушень, як се доносять вісти з Букарешту.

Незвичайно грізно представляєть ся положенє в околиці Германштаду. Румунське правительство було приневолене вислати туди 50.000 війска.

Як доносять вісти, в Германштадї утворено нове независиме правительство, зложене з Румунів, Німців і Мадярів. Румунські власти увязнили всіх членів сього правительства. Загалом мали вони увязнити 268 осіб, між тими богато духовних.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ВИСЛАЛА НІМЕЧЧИНІ УЛЬТИМАТ.

Відновленє війни на случай, коли Німеччина не схоче підписати протоколу.

ПАРИЖ, 6. грудня. — В ноті, яку нині вручено німецькому представникови, головна рада заявила, що коли Німеччина не підпише ратифікаційного протоколу, союзні війска розпічнуть наступ на Німеччину і її силою до сього змусять.

Хоч змісту ноти не подано до відома загалу, припускають, що нота є написана в острім тонї.

З військових кругів доносять, що на случай відмовної відповіди зі сторони Німеччини ген. Фош зарядить в першій мірі обсадженє війсками аліянтів міст Ессен і Франкфурт.

Ноту вручив особисто генеральний секретар мирової конференції, Дітаста, предсїдателеви німецької місії, Лерснерови.

Нова криза в німецькім кабінеті.

БЕРЛІН, 6. грудня. — З урядових кругів доносять про недалеку кризу в німецькім кабінеті з приводу його становища супроти аліянтів.

Правдоподібно міністер загр. справ Мілер уступить. Не є однак виключене, що всі члени правительства внесуть резигнацію. Додаткове домаганє аліянтів, щоби Німеччина за затопленє своїх воєнних кораблїв в Скапа Флав віддала аліянтам в посіданє деякі доки і кораблї, викликало серед німецького загалу велике обуренє. Таксамо є велике розяренє проти Франції за те, що вона доси не освободила німецьких полонених.

Міністер оборони, Носке, заявив ся проти підписаня протоколу

ЛОНДОН, 8. грудня. — Німецький міністер оборони, Густав Носке, заявив в розмові з кореспондентом, що він рішив ся не підписати мирового протоколу, предложеного аліянтами Німеччині.

„Я не можу говорити в імени цїлого правительства, бо в тій справі ще не прийшло до порішеня, — заявив Носке, — але я поручаю не підписувати мирового протоколу.

„Нехай аліянти займають край, коли вони хочуть. Мир, який вони нам тепер предложили, не є миром, але продовженєм війни.

„Коли би такий договір принято, німецький нарід повстане і пімстить ся на особах, які його підписали. І се було би слушно. Англія і Франція плянують зовсім отверто знищенє Німеччини. Я втратив всяке довірє, що аліянти додержать своїх зобовязань".

Німецька місія заявляє, що Німеччина не підпише протоколу.

ПАРИЖ, 7. грудня. — Голова німецької місії в Парижи бар. Курт фон Лерснер заявив, що Німеччина не може бути приневолена до підписаня ратифікаційного протоколу.

„Нехай аліянти вишлють свої війска і виявлять свої брутальні наміри супроти нас", заявив голова місії.

Независимі соціялісти за савєтською републикою.

ЛИПСК, 5. грудня. — На конгресі партії независимих соціялістів принято вчера одноголосно програму, яка обіймає савєтську форму правлїня для німецької републики.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

WLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief,
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ ВІД ПОЛЬСЬКОГО ЗЛОЧИННОГО НАЇЗДУ!

Ставаймо до боротьби за волю галицької України всі як одна велика громада; одна непоборима і незломна у своїй сталевій постанові і своїм сьвятім стремлїню до волї і свободи рідного краю, рідного народу, довго мученого і катованого в неволї!

Не розпука — а завзяте!

Не безрадність — а одна зорґанїзована думка, праця і боротьба!

Не уступити — але видержати і йти все вперед!

Побіда належить до борців і до завзятих і до тих, що борють ся за правду!

Петро Карманський.

В ПЕРШІ РОКОВИНИ ПАДОЛИСТА.

Благословенна будь сьвященна хвиля,
Благословенні невмірущі днї!
Ви розповили Велитня з безсилля
І сили люду, скамянїлі в снї,
Збудили дивом на геройське діло.

І сталось чудо!... Лазарове тїло,
Закуте в гробі три днї, три віки,
Воскресло, встало, кровію скипіло,
І меч двосїчний взявши до руки,
Пійшло до бою з темним духом смерти.

Лиш підлий хоче добровільно стерти
Своє нїкчемне ймення з карт бутя.
Імя героя не на те, щоб вмерти
І понести ся в безвість забутя!
Воно від роду помянесь до роду!

Нехай святить ся гордий стяг Народу,
Який простер ся на верхах Карпат!
Він сонне море сколихнув до споду,
І збивши хвилю в дикий водопад,
У скелю грянув — аж здрігнулись гори!

І від надхмарних шпилів Чорногори
Аж до плодючих понадсянських піль
Зняла ся пісня як бурхливе море:
Нехай пропаде наш відвічний біль!
Восанна гордим Лицарям! Ми вольні!

Ми вольні! — Вправдї ворота пекольні
Повстали проти наших вічних прав,
І вправдї наші здобутки мозольні
Варшавський злодій підступом закрав —
Дарма!—МИ ВОЛЬНІ І БУДЕМО ВОЛЬНІ!

1. ПАДОЛИСТА 1918 --- 1. ПАДОЛИСТА 1919.

(З віденського „Українського Прапора").

Колись будуть наші нащадки сьвяткувати сьогоднїшні роковини як найбільшу подію в історії України. Відсталь часу дасть їм спромогу глибше заглянути в очі обставинам, серед яких счинив ся минулорічний переворот ніж можемо се вдіяти ми, сини нашої епохи і безпосередні її учасники. Вони тоді й видадуть про нас остаточний, важкий суд.

Який він буде? На се годі сьогодня відповісти. Виступивша із берегів филя ще не осіла ся. Вона котить ся, ревучи крізь широкі лани коханої Вітчини і несе нас на своїм пінистім гребенї. Чи ми кермуємо нею, чи тільки являємось безвільною стебелинкою в руках чужої нам сили? Ось питанне, яке з непереможним завзяттем бе молотом об схвильовані фібри мозку.

В грецькій траґедії домінує понятте незавиненої вини. Ми є такими клясичними героями, що на їх голови звалилась перебрана від предків вина: наше убожество, наша кволість, наша малодушність. Назріваючі події раз-враз приводять нам отсю сьвідомість перед широко з тривоги отворені очі, але не маємо спромоги отрясти ся від неї. Ми є тільки сини свого віку і не всилї перерости себе.

Чи наша совість чиста? Відповіди шукаймо в сотках сірих могил, які густо розтягли ся по широких ланах сьвятої земли-цї. Добра Мати — Україна приняла вже на своє лоно всїх, що в них сплять; приголубила і простила. Холодні грудки вкрили ся вже раз зеленим рястом і квітками; золотисті соняшні проміння вже вицїлували їх; осїнна студінь скосила; а тепер білий ковер зими наново вкрив магким пухом. День за днем пробігає ходом лисицї і так йти-ме далї, далї на зустріч нових сподївань.

Ми не повинні лихословити себе. Кождому бачить ся крізь сон сумна постать Матері. Яка Вона заніміла якась; яка скамянїла з болю і які [illegible]ьози котять ся рядом по мраморнім Її лицї! Тодї, коли на [illegible] небозводї під таємну ніч запалюють ся одні за одними [illegible]ті малї сьвітельця. Вона вибирає ся у тернисту путь [illegible] сердешних Синів, до всїх, що поклали свої буйні голо[illegible]; що звалювались покотом із замраченим від [illegible] зором, останним зором тільки для

Неї Одної, Незабутної, Сьвятої! Вона нікого не поминає. І сих, що згинули в чистому полї лицем об лице ворога, і сих, що їх закатувала рука озвірілого ката, і сих, що замучились від голоду і воєнного лихоліття — всїх Мучеників, яких імя най по віки і віки сьвятить ся в наших серцях. Добра Мати здіймає із закостенїлих їх тїл останні краплини закріплої крови і низає ожерелля. Се жемчуг для наших дїтий і для грядучих поколїнь.

Треба нам кротким серцем вступати сьогодня в заклятї хороми батьківської схвятинї. Замкнути ся на хвилину перед сьвітом; кинути зором взад і порахуватись зі собою. Усе будуче перед нами. Ще не впав жреб і ще не замкнули ся скреґітливі ворота на довгу тьму неволї. Ще усе можна здобути і направити заподіяні гріхи.

Суевіре? Товпі учеників, що провожала на Голгофту Предвічного також здавало ся, що западаєть ся земля під їх ногами. А проте. По Муках і Смерти прийшло Воскресеннє. На навіть тоді, коли вже відвалив ся камінь від Гробу, — ще були малодухи, які не вірили і хотіли вкладати пальцї в Його рани.

Малодухи! Та невжеж не знаєте, що шлях до Визволення веде крізь Терпіння і Кров?

Доля України в нас самих, у наших серцях!

Павло Лисяк.

НАД МОГИЛОЮ ГЕРОЇВ, ЩО ПОЛЯГЛИ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Великий день — велике сьвято!

Із заходу грохнула вістка: Переможною силою союзних народів знївечені стали армії центральних держав. За військовим погромом слїдував неминуче і політичний, а головно: розпад австро-угорської монархії. Ідея справедливости, свободи поневолених народів, загального братерства, яку буцїмто виписали на своїм прапорі побідоносні союзні держави, взяла верх. Ґерманські орли, які кровожадно витягненими кихтями хотїли шматувати живе тїло народів, розбиті лежать на землї, — з поломаними крилами, — обезсилені, нужденні.

Лискавкою понесла ся вістка і захватом захопила українську душу. Прийшов час, коли зелїзні кайдани, які мимо надлюдських зусиль врізували ся в народне тїло, мали упасти. Хвиляш яка несла українському народови так лелїяну свободу, — момент, в якім мав сповнитись найвисший ідеал кождого Українця: — Соборна, Вільна, Независима Україна!

І зірвав ся цїлий народ. Із захватом, палаючими очима, із зелїзною витривалостю, сьвідомий чистоти своєї справи, підняв ся до лету: — за Волю і Вітчину! Щоби великим дїлом осьвятити змагання своїх геройських прадїдів; щоби вилїчити рани відвічним гнетом знесиленої, розшматованої Неньки України, і замісць тернового вінка вложити на Її ясне чоло золотий вінок. Щоби стерти сльози з любого обличя, а викликати на ньому тиху усьмішкою щастя і спокою...

Зірвав ся цїлий народ. А поперед усїх Ви, Незабутні. Ви, герої, що поклали свої буйні голови на кровавих полях Вітчини у нерівній боротьбі з ненависним Ляхом; Ви, мученики, що віддали свій останнїй віддих у вогких казаматах концентраційних таборів; Ви, що окервавлені злочинною нагайкою ката, вмирали, не випускаючи з рук українського стягу і вмираючи шепотїли: Дай, Боже, волю Українї!

Перед Вашими кістками клонить нинї цїлий український народ свої голови!

Хижацького кодла супів годї буде розтоптати. На місце чорних являєть ся на овидї ляцький білий, та стораз більше хижацький, стораз більше жадний неповинної крови. Кинув ся на український народ; запустив в тїло закривлені кихтї і сплямив свої білі пера багряною, кипучою кровю. Жертвами його пяної кровю скаженїлости, впали Ви, Незабутні Герої! І коли правда, що Ви з гори можете дивитись на землю, — не плачте над руїною, яка царює на широких полях Вітчини. Не ридайте над морями сліз і крови, які тисне і точить ворог-кат. Сила українського народу ще не зломана. В одчаю і роспуцї держить він затиснений кулак, щоби у відповідну хвилю здавити за горло ляцького орла і його розтоптати!

І з Вашої крови черпати-ме народ зелїзну силу. Вдивлений у Ваші Сьвітляні Постатї сталитись буде і йти-ме безвпинно, поки не сповнить свого обовязку для Вітчини і Вас, Мученики! Він здобуде волю Українї і пімстить Вашу неповинну смерть!

Тому не сумуй як і ми не плакати-мемо! І хоча біль давить груди, не час тепер на сльози. І з небес благословіть наш народ на велике дїло і дайте йому силу і витривалість!

Ми клонимо колїна і голови перед Вами, Герої — Мученики!

ВІД КОМІТЕТУ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.

Париж, 14. падолиста, 1919 року.

Дорогі Братя!

Зібравшись на свої збори в днях 10—12. с. м. шлемо Вам привіт. Складаємо сердечну подяку всїм, хто обізвав ся на наш попередній поклик і поспішив нам з помочию, та просимо дальшої помочі в нашій роботї.

Всього на перший наш поклик, протягом місяців серпня, вересня і жовтня наспіло до нас:

Від Українського Народ. Комітету через о. Підгорецького франків	25.000.00
Від Української Народної Ради в Бразилії через д. Федюка	6.300.00
Від д. Угрина із Саскачеван (Канада)	388.00
Від д. Кібзея в Едмондон (Канада)	1.534.00
Від д. Гуменюка в довлері (Канада)	580.00
Від нього-ж	406.00
Від д. Будзея з Вінніпеґу (Канада)	130.50
Від о. Пристая з Карнеґі, Па.	515.00
Від д. Ладана з Клівленд, Огайо	25.75
Від д. Гринчишина із Саскачеван (Канада)	208.00
Від д. Сисака	29.00
Від д. Гринчишина (вдруге)	116.00
Від д. Михайлишина, з Едмонтон (Канада)	580.00
Від нього-ж	232.00
Всього	36.045.25

Не підняті в банках і на почтї:

Від д. Вас. Коцюбинського з Шікаґо, Ілл.	750.00
Від д. Качурика в Едмонтон (Канада) долярів	22.00
Від Економічно-Комерційного Комітету долярів	82.75

З сих гроший видано:

На видатки адміністраційні, почтові і ин. франків	406.25
На виданне у французькій мові: „Історії України" Грушевського, „Антольоґії Українського письменства", „Економіки України" Чопівського, „Західної України" Лозинського асиґновано	18.000.00
Редакції журналів L'Europe Orientale й Eastern Europe	5.000.00
В підмогу на орґанїзацію Українського Клюбу в Женеві, де має засїдати Ліґа Народів	1.500.00
В підмогу Українському Соціольоґічному Інститутови,*) що орґанїзуєть ся в Жиневі	3.000.00
Всього	27.906.25

Зібравшись на нинїшних зборах, Комітет доповнив число своїх членів новими виборами (імен членів не оголошуємо з огляду, що деякі працюють в таких обставинах, що се-б могло перепинити їх діяльність).

Виробив реґулямін і приняв плян дїяльности на найблизший час.

Постановив продовжувати всїми приступними способами роботу по інформації европейського й американського громадянства про потреби нашого народу і кривди, заподіяні йому нинїшною політикою, та орґанїзувавши для сього закордонні українські сили. Зокрема про наш люд в Західній Українї упоминатись на кождім місцї, де тільки буде змога; голосити його кривду всьому сьвітови, і Вас ми просимо йому в тім помогти.

Вважаємо, дорогі братя, Вашим сьвятим обовязком подїлити ся з Вашими близшими земляками в Галичинї в їх теперішнім страшнім положенню; подїлитись кождим центом, котрий Ви собі могли заощадити, спокійно працюючи й заробляючи в роках війни і революції, коли в старім краю все горіло; люди гинули на війнї, на шибеницях, на засланню; пропадало їх майно, оселї, і сама земля, від тих окопів, мін, вибухів обертались в румовище до нїчого не здатне. А тепер на сю землю своєю тяжкою пятою лютий ворог, польський шляхтич, зрадливо обдуривши держави, і нищить наше народне житє; каже присягати на вірність Польщі; инакше відбирає хлїб урядникам, навіть слугам; замикає школи, часописи; кидає людий до вязниць, до заражених тифом бараків; хоче винищити всї наші культурні сили, вирвати нам язик з уст, аби сьвіт не чув нашої кривди.

Дорогі братя! Галицькі Українцї постановили вислати до Вас депутацію, щоб порозуміти ся з Вами, як найкрасше орґанїзувати поміч нашим братам в Галичинї; дати їм змогу жити і боротись за свої права під польською окупацією. Орґанїзуєть ся комітети, котрі держати-муть зносини з ними. Не сумнїваємось, що Ви поспішите до них із щедрими датками, як слїд братам від кости і крови.

Разом з тим просимо помогти і нам вести боротьбу — в політицї, в пресї, в лїтературі — за право наше! Професор Грушевський з кінцем місяця вересня, листами післаними до редакцій Ваших, подав до відома те, що зроблено було нашим Комітетом за перші три місяцї його істнования.

Наші члени заснували часопись „Europe Orientale" та „Eastern Europe" (були таки ініціяторами): журнал сей ведеть ся спільно представниками нових републик, що орґанїзувались в старій Росії, і боронить їх справу против претенсій Росіян, Поляків і тих, що їх підтримують. Справу сих републик — Естонії, Латвії, Литви, Білоруси, України, Кубанї, Північного Кавказу, Грузії, Вірменії, Азербайджану, вважаємо нашою спільною справою, бо спільними силами лекше оборонити їх справу і нашу справу перед сьвітом, переконати його про справедливість наших домагань. З 1-го вересня журнал почав виходити в Парижи, по французьки і по анґлїйськи, що два тижні. Досі вийшло по 5 чисел на кождій мові; він виробобляє собі потрохи послух. Крім нашого Комітету з українських орґанїзацій підтримує його Українська Рада в Парижи. Повторюємо заклик Професора Грушевського, аби Ви поширювали яко могá анґлїйське виданнє в Америцї.

Наші члени використовували також ріжні конференції і зїзди, щоб вияснити і боронити нашу справу. Вони, наприклад брали дїяльну участь в інтернаціональній конференції в Люцернї, у Швайцарії. Там Українцї вперше добились, що справу української незалежности трактовано без усяких застережень, на рівнї з иншими републиками бувшої Росії, мимо завзятих протестів російських соціялїстів, які, не можучи нїчого більше доказати, стримались від голосования і дотична резолюція пройшла одноголосно. Проведено також резолюцію про очищенне Галичини від польського війска. В нинїшних обставинах, коли соціялїсти не тільки в Нїмеччинї і Франції, але і в Анґлії приходять до великого впливу, таке вияснюванє української справи в Інтернаціоналї має велику вагу.

Для нашої видавничої програми ми зробили також чималу підготовну роботу. Ув'йшли в порозуміннє з визначними нашими українськими і чужосторонними ученими, які обіцяли свою поміч; приготовили кілька книжок до друку (вичислених висше) та асиґнували перші кошти на їх виданнє. Крім того, роблять ся заходи коло таких книжок: ґеоґрафія України, історія письменства, історія українського мистецтва, українська музика і деякі меньші науково-інформаційні брошури; видавати їх хочемо на кількох сьвітових мовах.

Стараючись зеднати в рядах нашого Комітету як найбільше енерґійних і сьміливих робітників, ми сподїваємось успішно вести нашу роботу і просимо Вас, дорогі братя в Америцї, нам помагати. Але жертви просимо не посилати нам почтою, бо при тім богато тратить ся на курсї (канадійський доляр продаєть ся тепер по 9 франків, а почта за нього виплачує тільки 5 фр. 80 сант.), а переводити через банки, і то з тим, щоб вони виплачували нам долярами. Через такі банки просимо переводити, які на се пристануть:

Адреса Скарбника:

Mr. Theodore Sovtchenko, LL, rue de Bassano, Paris (16eme).

ЗА КОМІТЕТ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ:

М. Грушевський, голова,
Д. Ісаєвич і Др. М. Лозинський, секретарі,
Ф. Савченко, скарбник.

(Печать).

*) Проєкт сього Інститута залучаємо Вам для ознакомлення. Вважаємо, що коли він зможе добре розвинутись, особливо як би міг заложити крім свого центрального осїдку, свої філії в головних сьвітових центрах, то велику користь приніс би нашому народови, тому просимо Вас, дорогі братя, і безпосередно його підтримати. Орґанїзацією його займеть ся в Швайцарії професор Грушевський (Mr. le Professeur Hrouchevsky, Hotel de Paris, Geneve, Suisse).

В ОБОРОНІ РОЗІБРАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Найповажнїйший американський дневник в Філядельфії, Па., „Паблик Леджер", помістив в числї з недїлї, 7-го с. м. статю **д. Мілтона Райта**, директора Інформаційного Бюра У. Н. Комітету, в якій автор обжаловує мирову конференцію і її американських делеґатів, що хоч 7 народам бувшої австро-угорської монархії признали право самоозначеня, то 8-му народови сеї бувшої монархії, Українцям, заперечили сього права. Крім того їх подїлено на три части і віддано Ляхам, Румунам і Чехам. А Ляхам, відвічним ворогам України, віддано 4 міліони Українцїв на переслїдуванє і нищенє. Автор різко осуджує таку політику, особливо, що на неї годить ся американська делеґація, через що вона творить прецедент, що Америка може воювати на те, аби поневолити другі народи.

Подаємо сю статю також в анґлїйській мові.

UKRAINE, SAYS SUPPORTER, CUT UP AND DIVIDED AMONG STATES IT REGARDS AS UNFRIENDLY

Claims That People Which Furnished One-tenth the Population of Austro-Hungarian Empire Has Been Unfairly Treated by Peace Conference, With Consent of the United States.

To the Editor of Public Ledger:

Sir—"Will America, with her boasted altruism, walk away and leave to torture, exploitation, tyranny and ultimate extinction the courageous and confinding 'baby nations' which she helped call into existence?" The above question concluded a splendid editorial in the PUBLIC LEDGER on Monday morning, December 1. The answer to your question is this:

America, with her boasted altruism, is now walking away and leaving at least one of the "baby nations" to torture, exploitation, tyranny and ultimate extinction. Such a nation is Ukraine. The American delegates to the Peace Conference by handing over to a Polish mandate Ukrainian East Galicia have condemned the Ukrainian people to slavery under their hereditary enemy.

In the Austro-Hungarian empire there were, roughly speaking, eight peoples—Czecho-Slovaks, (Czechs and Slovaks), Germans, Magyars, Ukrainians, Jugoslavs (Serbs, Croats and Slovenes), Poles, Rumanians, Italians.

These eight, or rather eleven peoples, numbering more than 50,000,000 persons, were promised self-determination by America and the Allies.

Has that promise been faithfully kept? To some extent it has. Seven of the eight peoples, numbering about 45,000,000, or 90 per cent of the whole, were really given the right of self-determination. Only exception has been made. One people, the Ukrainians, have been denied the right to say by whom they shall be governed.

They constitute above 5,000,000, or 10 per cent of the entire population of the former Austria-Hungary.

These 5,000,000 Ukrainians were divided into three parts and given to their enighbors. Poland received the Ukrainians of East Galicia, numbering about 4,000,000. Czecho-Slovakia received 700,000 Ukrainians in the so-called Hungarian Ruthenia. Rumania received 300,000 Ukrainians in Bukovina.

Why should such an exception be made in the case of the Ukrainian people? Why, when all other peoples were given freedom and the right to be united, should the Ukrainian people be divided and enslaved? It could not be on the ground that the Ukrainians, like the Czecho-Slovaks, were technical enemies, or even actual enemies like the Germans and Magyars were given self-determination.

Was it because the Allies were the enemies of the Ukrainian people? No, for they did not deny to them the right to self-determination while the war was on or at the collapse of the Austro-Hungarian empire. But after Poland, Czecho-Slovakia and Rumania had invaded the Ukrainian territory, the Allies, who had preached against the right of invasion and against the validity of itle acquired by brute force, recognized these invasions and awarded the invaded territory with its population to the invaders.

And those awards, those carvings up og helpless nations, those recognitions of the right of invasion and conquest, were taken part in and indorsed by Frank L. Polk, the head of the American commission to negotiate peace. Thus was a precedent established that the government of the United States may fight for the enslavement of peoples in Europe.

MILTON WRIGHT,
Director Ukrainian Nat'l Committee
New York, December 3, 1919.

(From the Philadelphia Public Ledger, Dec. 7, 1919)

Др. Кирило Трильовський.

ДО ЛЬВОВА.

(Спомини про перші днї української народньої революції на галицькій Українї).

31. жовтня, 1918, надармо ждала ґрупа наших послів в бюрі президента д-ра Петрушевича у Відни на вислїд міністерської ради в справі східної Галичини. Вже доходила 5-та година вечером, а ще не наспіла жадна в'стка. На другий день мала бути у Львові нарада повітових делеґатів і я вважав вказаним також туди вибратись. Що правда, 2-го падолиста ми мали бути з проф. д-ром Стоцьким на тайній нарадї з угорськими Українцями в Будапештї, та справа східної Галичини дійшла саме до найбільшого напруженя і тому треба було чим боржій їхати у Львів. Др. Стоцький, що мав на моє місце їхати з другим нашим чоловіком, спинив ся в дорозї. На Угорщинї вибухла революція і комінїкація перервалась.

Тож я просто від д-ра Петрушевича поспішив на дворець північної зелїзницї.

Їзда прийшла доволї одноманїтно і 1-го падолиста около 10. год. рано ми опинили ся в Ряшеві. Тут увійшов до переділу кондуктор Українець і, підморгуючи значучо в мій бік, каже по польськи: „Сьогодня ранком Українцї взяли Львів". Менї полекшало на душі і я далї їхав немов би летів на крилах. На жаль, годї було перебратись поза Перемишль. Відси поїзд вже не йшов. Отже я висів і пійшов у місто. Тут зустрінув ся з представниками місцевої інтелїґенції, що була сильно схвильована невдалими спробами „перемиря" з Поляками.

Щойно слїдуючого дня пополудни склала зелїзнича управа прихапцем якийсь поїзд в сторону Львова і я на нього всїв. За Медикою прийшло до першої битви між нашою залогою і польською обсадою машинових крісів, що находилась на льокомотиві. З насажирів вбито одного повертаючого домів російського салдата і поранено декількох других „цивілїстів". За необсадженою нїким Зимною Водою поїзд станув. Якось не мав відваги далї їхати. Навпаки, подав ся назад. В прилягаючім ваґонї був ще з Українцїв посол Лев Левицький, панночка Савицька і один незнакомий. Ми постановили також вертатись і висїли в Городку. Вже біля 12-тої в ночи зайшов наш гурток до д-ра Озаркевича, де й заночував.

На другий день, в недїлю, взяв я участь в нарадї місцевих орґанїзаторів. Комендантом Городка став поручник Степанів, брат звісної У. С. С. Олени. Ще через день, тобто в понедїлок 4-го падолиста, дано менї військову підводу, за погонича старого „ляндштурміста", і гайда в дорогу до Львова.

Шляхом, ґрупами й одинцем, ідуть жовніри ріжних націй з війни до дому. Гурток веселих Італїйцїв співає прегарно на 4 голоси. Я їх поздоровив та побажав щасливої дороги; вони зате з вдяки вдарили своєї „da capo". Далї селянство, хлопцї і жінки всуміш. Аж в Скнилові чую оклик: Стій! Трох дядьків у військових шапках і з-крісами на плечах обскакує віз і зачинає шукати оружя. Ми доволї довго короводили ся з ними, заки виснилось, хто ми і куди їдемо. Але по вияcненню нас свобідно пустили в сторону села. Прохаю людий і вони показують дорогу до хати бл. п. о. Фоянса. Приїхали. Дома нікого. Син небіщика в селї, обставляє добровольцями військові маґазини, з яких темні осібняки зачали ростягати добро.

Вийшов я в сад на прохід. Всюди тишина. Здалека несеть ся тужливий спів полоненого Італїйця, а менї на душі також якось важко, бо четерплячка і тривога за наше будуче не дає втишити ся схвильованим нервам. Думки летять крізь голову вихром. Я плентав ся в повнім забутю майже до вечера. Вечером впав на хвилину молодий Фоянс, чорнявий хлопчина; очи такі горячі і щирі, як і в його небіщика батька. Перекинулись декількома словами і мій хазяїн знов пропадає. Але пізним вечером несподївано являєть ся булавний Коник з кількома У. С. С. і росказує про боротьби свойого відділу на головнім львівськім дворцї. Боротьби були з початку успішні, та — на жаль — задля недостачі сил, втрат і прірви в контактї, він мусів подати ся назад. Але все триває тільки хвилину; булавний знов пропадає зі своїми товаришами У. С. Стрільцями. Цїлу ніч гремїли від сторони Львова удари ручних ґранатів і виднокруг розясновали час від часу сьвітляні ракети.

Другого дня, у второк, 5-го падолиста, я виїхав далї, — розцїлувавшись по щирому з добрягою Фоянсом. Хиба пройшло менї тодї через голову, що за кілька недїль ляцькі розбишаки розстрілюють його без суду і вини?

Прямуємо в сторону Кульпаркова. Думаємо, може прецїнь вдасть ся перебратись у Львів від т. зв. Зеленої рогачки. При дорозї в рові сидить двох Поляків, але пускають нас без перепон. Доїхали ми до гостинця, що веде на Зелену улицю. Недалеко чути завзятий рохкіт скоростріла. Пробуємо ще далї та густий дощ вистрілів здержує нас, і, ми завертаємо в сторону Сихова, де після вискazу Коника має вже стояти другий курінь У. С. С., що надійшов з Черновець. Перший під Букшованим вже від недїлї беть ся у Львові.

В Сихові У. С. С. вже не було. Пійшли до Давидова, куди спрямував їх наказ начальної команди. На двірцї в Давидові застаємо величезний поїзд з людьми, кіньми і обозом, що саме рушає в дорогу. Офіцири кажуть, що все їде на ніч до Старого Села. Радять менї переночувати на двірцї в Давидові. Я так і роблю. Польський начальник не хоче робити служби; Українець вже з ніг валить ся. Підівчив він найважнїйших річий молодого стрільчика і ми оба на переміну обслугуємо нічю телефон. Другого дня, 6. падолиста, їдемо з погоничем до Старого Села. Десь по серединї дороги стрічаємо яких 8 до 10 узброєних селян вже з бобрецького повіту. Перекинулись декілька словами і їдемо далї. Повертаючи в сторону двірця, при дорозї, на сїножати бачимо уставлений курінь і живо вештаючих ся перед фронтом офіцирів. Я підступив, представляюсь отаманови Микитцї і він інформує мене про положенне. Його хлопцям слїд додати дещо бадьорости і заприсягнути їх. Чи не скажу декілька слів? — „Гаразд?" — „Гаразд!" І отаман уставив „карре"; я вступив в середину і промовив до наших дорогих стрільчиків. Після мене звернув ся до мужви отаман Микитка і візвав коротким, мов команда, словами до карности і безоглядного послуху, бо без них побіда неможлива. Наконець адютант Луцький відчитав роту присяги, яку все військо повторило; далї прочитав денний приказ, в якім проголошено аванс цїлого ряду підстаршин до старшин і другі постанови. Один з офіцирів зняв з акту присяги отсього другого куріня У. С. С. фотоґрафічну знимку. Чи вона істнує? Добре бу[illegible] подати до прилюдного відома. З тим епізодом звязала опісля чутка доволї фантастичну, нїде правди дїти, звичайно корисну для моєї особи леґенду. Про неї говорити ширше, нас завело-б за далеко. Сьогодня такий момент виступає на тлї зрозумілої воєнної горячки як повсюдний факт.

Ми пізним вечером ще довго балакали з дорогим отаманом в його ваґонї, поки не заїхав поїзд, яким і помчав на полуднє. В Ходорові зустрів нас поїзд зі Станиславова, що віз гармати, за якими так тужили наші офіцири. А мій курінь, не ждучи на артилєрію, поїхав вже тоїсамої ночі на славні бої у Львові. Отаман Микитка належить і тепер до наших найславнїйших полководцїв. Я добрав ся вкінци до Коломиї, але тільки передягнув ся і знов вибрав ся негайно на мобілїзаційну обїздку по Гуцульщинї. Там вже працював Микола Саєвич, тойсамий, що опісля в січни с. р. підчас виправи на Мармароський Сигот попав ся в румунську неволю, а тепер випущений на волю, повів новий курінь на Україну. З ним ми підняли були тодї цїлу Гуцульщину на ноги і справдї змобілїзували Покутє.

Ось жмут споминів із незабутньої поїздки в сторону Львова в історичнім початку падолиста минулого року!

(З віденського „Укр. Прапора").

ГАНЬБА!

(Статя з польської соціялістичної газети „Роботнік", яка виходить у Варшаві).

„Польський жовнїрі, який боров ся у всяких арміях і цивільне населеннє волочене всякими окупантами по таборах полонених, так основно пізнали страшні умови свого житя, що відомість про відносини в таборі для полонених в Берестю Литовськім, мусить викликати в них крик трови. **Біль давить горло, коли читаємо, що полонені мруть наче мухи, по 180 денно! Вони мруть з голоду і пошесних недуг: цілий табор — се одна трупарня!** І се діє ть ся в Польщі, де нїщо не повинно бути так дороге, як пошановань нещасної людини; в Польщі, якої земля родюча кровю її синів; в Польщі, яка бореть ся о „визволеннє" окраїнних народів зпід московської корми!

Иде тут не о погроми, о сто раз гіршу річ: о вбийство за помочию голоду і холоду вязнених істот, забутих небом і землею, держаних як злочинники, хоч цїлим їх проступком є се, що — взято їх в полон. Ствердила потворний стан річий в Берестю не якась сторонна комісія, але віродостойні відпоручники міжнародного Червоного Хреста при співучасти майора французької військової місії. Хто знає, що перед прибутєм такої місії, таборові власти старають ся заслонити все, що дасть ся і представити проче в найкрасшім сьвітлї, той зрозуміє, що звіт повисшої комісії не може бути пересадженний; овшім, вона ще не все видобула на сьвітло дня!

Вже чуємо відповідь вшехпольської юрби: „Се гайдамаки, добре їм так!" Занадто се підле й низьке, щоб треба було відповідати на такі „оправдуваня". Війна нїде не обулась без жорстокостий; нїяка з борючих ся сторін не воювала „культурно"; нїяка не обійшлась без насильств в більшій або меньшій степени. Хотіти метитись на безоружних жовнїрах, се доказ цїлковитого здичіня. **Як виглядає сьвяте обурене вшехпольських письмаків на українські і большевицькі жорстокости, супроти сих, о пімсту до неба вопіючих убийств в Берестю Литовськім?"**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Др. Лонгин Цегельський.

ПЕРШІ ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ НА ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ.

Про все, що діялось від 1. падолиста 1918, до кінця мая 1919, у нас, в нашій тіснїйшій вітчинї, я можу тільки сказати: **Український народ Галичини, Буковини та Закарпатя яко цілість, у своїй масі, дав тоді небзиті докази, що він є нацією сьвідомою свого „я", і що заслужив перед лицем історії в цілости на се, щоби бути свобідним та сам собою правити.** Се, чого на нїм докопала антанта, остане історичним злочином, якому пари не легко найти в історії сьвіта. А запорукою будуччини сеї части українського народу стане факт, що не Польща нас зломила, а сила антанти. З моментом, коли вона пирсне і коли ми станемо лице в лице зі самою тільки Польщею, вдарить година розрахунку і година визволу. Сьвідомість того нехай помножить в тисячкрат моральну силу нашого многострадального народу в краю, перед котрого героїзмом я в пошанї схиляю свою голову.

Отсе все, що я під нинїшну хвилю можу сказати в сїй справі. Позатим можу Вам, оскільки найдете місце у своїй газеті — служити кількома епізодами, що найдуть — думаю — відрадний відгомін в души кождого Українця.

Хочу именно поділитись з Вашими читачами низкою моїх власних вражінь з 1. падолиста 1918.

Що переворот має наступити в ночі, з 31. жовтня на 1. падолиста, про се звісно було менї яко одному з тих, що брали безпосередну участь у веденню народнїх справ в тім часї, вже кілька днїв наперед. Вечером, в навечеря перевороту, відбуло ся ще останнє спільне засїданнє політичної і мілітарної керми перевороту, засїданнє, що мало практичний, інформативно-виконний характер. Справа-ж була вже від кількох днїв рішена, а ходило тільки о порозумінне щодо практичних заряджень на сю ніч і найблизші години слідуючого дня.

З ясною сьвідомостю історичної ваги налягаючої на місто ночі, я вертав ся домів. Улицї були пусті і темні. Пізноосінна ніч налягала на місто. Я знав, о котрій годинї, де і хто має що починати, та з якоюсь незвичайною напруженостю уяви ще раз обчисляв шанси, розважував можливости. Одно мене непокоїло: що саме на 1. падолиста скликано ще передше, заки опісля рішено доконати переворот в сїм дни, зїзд відпоручників всїх повітових комітетів і не було вже часу відкликати його. Люди з цїлого краю вже їдуть до Львова, тодї саме як стокількадесять курієрів, висланих день перед тим зі Львова на всї повіти краю, вже є на місцях і передали провідникам повітів накази доконати перевороту в сю ніч.

Сон не брав ся моїх очий сеї ночі. Нїкому дома я не казав нїчого, що коїть ся, і всї спали спокійно. Я один не спав, лиш хвилями на-пів здрімнув ся, не затрачуючи одначе контакту з відгомоном зверхного сьвіта. Минула північ. Зближалась година замаху. Я лежав з відкритими очима і вслухував ся в темну, глуху, осінну ніч. На ратуши вдарила друга година. Почалось! Я уявляв собі, що дїєть ся тепер в касарнях: Українські офіцири обняли команду над українськими частинами; чужих старшин арештовано, не-Українців розоружено. З усїх касарень пустились сильні патрулї в ріжних напрямах міста — на зелїзничі дворцї, на централї електрики, газу, водопроводів, до всїх головних державних урядів; в першу-ж чергу до головної почти, централь телеграфу і телефону. Все те я переживав уявою; переживав з тою сьвідомостю, що тих, що мали перевести се сьміле дїло з точностю машини, було... 800! Я розумів ріжницю сили до задачі і торопів. Але я знав і те, що плян випрацьований сотником Бубелою, пізнїйшим товаришем секретаря військових справ, аж до найменьших подробиць. І я знов віддихав.

Ось-так переслухав я надармо усю ніч, поки не розвиднїлось. Нїодного вистрілу, нїодного крику, нїодного відгомону людського ходу не чув я на своїй віддаленій улични через цїлу ніч. „А може нїчого не сталось? Може в зародку усе не вдалось?", шибнула в мене думка у голові. І не можучи вже вдержати своїх нервів, я став з ліжка, скоро зібрав ся та пустив ся до міста. Стрічав хиба молочарки, що несли молоко, пекарські вози, що стали розвозити хліб. Позатим ще пусті улицї. Аж ось коло намісництва стоїть військова стійка. „Яка? Австрійська ще, наша вже — чи може... польська?" — отсе питаннє майнуло в голові і з серцем, що било молотом, я йдучи хідником, зближав ся до стійки. — „Стій!" — роздалось по українськи — „туди не вільно! Перейти на другий хідник!" На шапцї жовнїря, типічного вусатого українського селянина, красувалась синьо-жовта кокарда. Він стояв спокійно, але якась твердість малювалась в його голосї і очах. Я перейшов на другу сторону улицї і кликнув до нього: „Гаразд! Так наші взяли Львів?" — „Ми своє взяли, а як там другі, ще не знаю. Мабуть так, бо спокійно!"

Я пійшов поспішною ходою в діл. При входї до Руської улицї мене здержано знов. На хіднику коло патрулї лежало кілька ручних ґранатів. Підійшов підстаршина, вусатий „цуґсфір". „Пускайте, хлопцї! Се наш пан посол з нашого округа. Я їх знаю!" — і засалютував менї. Я подав руку „своєму" виборцеви, тепер десятникови української армії. Так! В сїм моменті, **після 573 лїт перерви істнувала в Галичині знов українська армія і українська держава!** Ми кріпко стиснули собі руки, і не кажучи більше нї слова до себе розуміли себе дуже добре. З очий „цуґсфіра" селянина з Бобреччини, бив спокійний тріюмф, а разом з тим службова суворість. Він був сьвідомий того, що є одним з виконуючих рамен української історії.

Я ішов дальше. При входї до Ринку стояв кулемет, патруля та четар. Всїх прохожих завертано; в Ринок не вільно було йти. Четар знав мене з видження чи з картин, міщених по календарях то-що, і перепустив мене. **Ще й показав рукою на ратушеву вежу. В осіннім вітрі, в сяйві сходячого сонця там лопотів — звивав ся і розвивав ся — синьо-жовтий стяг!...**

Я прийшов Ринком наперекір в Краківську улицю, опісля у Вірменську, **до „Народного Дому", де — я се знав — був штаб.** На розї Вірменської мене задержано. Четар, що повнив службу, знав мене з лиця, але звинив ся, що має наказ нїкого не пускати, хто не має окремого пропуску; натомісць післав стрільця — тут повнили службу Січові Стрільцї — до штабу по пропуск для мене. За хвилю був пропуск у мене в руках і я опинив ся самім осередку акції. Небіщик Вітовський, командант міста; Бубела, властивий орґанізатор військового замаху; Горук, шеф штабу; Огоновський та инші, зі слїдами непроспаної та денервуючої ночі на лицях, відбирали рапорти, диктували прикази. Машина ішла, розганялась, хвилями скрипіла. Видко було, що щойно творить ся в отсїй горячковій працї. Закалені в тяжких карпатських та алпейських боях офіцири, що нераз і не стораз заглядали смерти в очі, працювали з твердим, здавалоби ся на перший погляд, апатичним спокоєм. Схвильовані „цивілї" приносять що хвиля рапорти зі своїх спостережень. Сотник Горук спокійно відбирає їх і замикає коротку дискусію стереотипним: „Добре! Можете йти! Дякую!" Хвилями звертають ся до сидячого побіч хорунжого та подиктує потрібний приказ. Вбігає знов, супроводжений жовніром з наїженим штиком, „цивіль" і „мельдує", що в школї Конарського на Новім Сьвітї збирають ся зоружені польські леґіонери. Рівночасно приходить стрілець та доносить, що група зоружених Поляків обсадила трамваєві реміси на т. зв. Вульцї. Штаб коротко нараджуєть ся. З виказу оружної сили виходить, що там нема вже кого післати; все вже заняте деинде. Але нема часу на нерішучість, треба орудувати тим, що є. „Четарю Х.! Взяти один кулемет і шіснайцять крісів з... і автом їхати що сили до реміси. Ремізу очистити і обсадити та прислати рапорт!" Четар Х. відібрав приказ на письмі; засалютував і зник за дверми. За годину був рапорт, що реміза занята і обсаджена четарем Х. Школи Конарського не було вже чим заняти.

Я вийшов зі штабу та пійшов **до будинку Ставропигії, де містилась Національна Рада і її Видїл.** Члени її саме збирались. Зачинялась горячкова дїяльність. Президія виставляла уповноваження поодиноким членам Ради переняти керму всяких державних та автономічних урядів. Люди брали уповноваження і — як до обставин — всисту з двох-трох зоружених стрільців та ішли обіймати власть. В намісника переняла власть окрема комісія Національної Ради, до котрої входив і я. Намісник заявив нам, що він особисто признає вправді право Українців обняти власть в її рідним краю і його столиці Львові, але не може передати сеї власти добровільно так довго, доки не має вісти з Відня. Уступає одначе перед силою, числячись з фактом, що Українцї оружно обсадили Львів і край та фактично взяли власть у свої руки. В такім дусї зложена була його письменна деклярація. Ми приняли її до відома і спитали ґрафа Гуїна, чи і коли хоче виїхати до Відня. Намісник здивував ся і спитав: „Так я не інтернований?" — „Нї! Ексцеленціє! Ви для нас тепер приватна, невтральна особа і можете свобідно повертатись, куди хочете". — „Так прошу о пропуск чи пас до Відня". — „Радо служимо!"

Коли ми зняли ся прощатись, старий генерал був очевидно схвильований і сказав: „Дякую Вам, панове, за Ваше поведенне не тільки супроти мене, але і супроти всїх тих, котрими я до сеї ночі правив. Ваш народ заслугує на свободу, бо він чесний і гуманний. В чужинї я буду міг всякому сказати, що Ви обійшли ся зі мною по джентельменськи. Бажаю Вам успіху, щоби Ви дали свободу, лад і мир свому народови і всїм горожанам сього краю. Але менї старому здаєть ся, що справа не пійде так легко, як зачалась. Ваші противники — се завзяті люди. Але може я і помиляюсь. Ви ідете в гору, а я в діл. Ви маєте все до здобутя, а я все втратив. Я стороцена людина. Хто знає, може ще треба буде менї у Вас просити гостини і притулку, бо в рідній сторонї хто знає, як буде. А я Вам був не ворог, то чей не відмовите захисту старцеви!"

Ми стиснули мовчки руку старого рубаки і пійшли, снуючи думки про змінчивість людської долї.

ПЕРШИЙ ПРАКТИЧНИЙ ПРИМІР СОЦІЯЛІЗАЦІЇ

Властитель фабрики шкір І. Палька в Турчанськім Св. Мікуляші на Словаччинї — як доносить „Словенски Тижденнік" — оголосив своїм робітникам, що робить їх співучасниками свого двоміліонового підприємства. Робітники будуть брати участь від 1. січня 1920 р. в 20 процентовім зиску і з кождим дальшим роком о 1 проц. більше, аж дійде до 25 проц. Учасником є кождий повнолїтний робітник, що працює у фабрицї що найменьше 1 рік безперервно. Кождий робітник, що працює у фабрицї безперервно 10 лїт, має право на 1-тижневий урльоп в роцї. Контроля складаєть ся з директора, урядника і 3 робітників. Вони старають ся, щоби робота поступала чесно і совісно, приймають робітників та установляють платнї.

З ПОЛЬЩІ.

Не приняли пана ґрафа.

Неприняттє польського амбасадора в Арґентинї, як доносять краківські газети наступило тому, що визначений посол гр. Ксавери Орловскі є надто звязаний особистими справами з впливовими кругами Арґентини.

Падеревскі готов уступити.

Димісія польського кабінету, як доносять польські газети, має наступити тодї, коли сойм ухвалить вільну торговлю збіжем. Здаєть ся, що й Падеревскому забогато вже політики обіщарників, та що він не хоче взяти відвічальности за виголоджуваннє населення.

РОЗМОВА ПАНІВ З НАРОДОМ.

(З варшавської газети „Роботнік").

— Идіть і бороніть наших фільварків! — кличуть жубри, шампаном запиваючи недолю прогнаня.

— Дайте нам їсти! — відповідає нарід.

— Заведіть лад і порядок в Москві! — кличуть духи темноти.

— Зимно нам та голодно. Недуги й нужда переслїдують нас уже шестий рік. Бажаємо тепла, хліба, сьвітла і спокою! — відказує нарід.

— Терпіть! Терпінє се призначене сього сьвіта! — навчають втихомирителї.

— Завіщо-ж ми тільки страждати маємо? Чому-ж ви від себе тільки проганяєте страждане? — питають ся знесилені.

— Любимо народ.

— Чи любите, спекулюючи збіжем разом з богатими селянами?

— Се роблять злі сини вітчини.

— **Чому-ж злих синів вітчини не караєте, тільки бороните їх? Чому-ж оборонців народу засуджуєте на загибіль, тюрму, на смерть? Чому кормите нас кулями, коли кличемо: Хліба! Працї! Мира!**

— Боляк треба витяти, щоби не заражував народу.

— Боляком звете нашу нужду, наш біль, наш голод і нещастє.

— Любимо вас!

— Ненавидите. Кличете на нас: Куль! Петлї! Сильної руки!

— Мало в нас хліба, цукру й угля.

— А чому не дїлите ся з нами тим, що маєте? Чому не жадаєте від тих, що нас пхають до дальшої війни, щоби накормити нас? Сини наші на фронтї дрожать з холоду; ізза недостач стають безпощадними; кровавлять ся на чужих землях, де народ говорить чужою мовою, а коли ранені та обезсилені вертають ся, не находять у вітчинї опіки; голод і недуги добивають нещасних. Кінчіть війну! Працї і хліба! Мира!

— Сими закликами кривду приносите вітчинї.

— Брехня. Сей голос спасає вітчину, яка є в небезпецї. Бо вітчина се не генерал, анї фабрикант, спекулянт, творець — тільки многоміліоновий нарід, робітник мозку і мязів; сей що витворює, не той, що марнує; сей, що працює або хоче працювати, не той, що живе з визиску. Працї! Хліба! Землї! Мира!

— Не кричіть, бо чужі зачують.

— Нехай чують! Вони теж там у Франції, Італії, в Анґлії, навіть у тихій Швайцарії доволї мають убийства, крови, нужди, недостач. Народи цїлого сьвіта кличуть: Мира! Працї! Справедливости!

— Ха, ха, ха!

— Кепкуєте? —

— Рознесемо вас багнетами, огнем вас розженемо, зелїзом покори навчимо.

— Тепер правду ви сказали! Се ваша одинока, перша й остання, щира засада. Пястук! Та ошибаєтесь! Зближаєть ся конець пановання кнута, палки і насиля.

В БОЛЬШЕВИЦЬКІМ СНІ.

Росія, а властиво Московщина, захопила ся большевицтвом і попала в большевицький твердий сон.

Снив ся їй рай на землї. „Нечево не делать" — а всього гаразду стільки, що й нїкуди дїти.

Га, що то в снї християнинови не приснить ся!!!

А Ленїн і Троцький, пророки сьвітової революції пролетаріяту із старої Москви, тільки того й ждали, щоби вона, Московщина, заснула, сном твердим, большевицьким.

В часї її сну большевицького ті два „гаспада" забрали в неї все, що тільки в неї було, а про що їй анї снилось, бо снилось про инші річи, далеко красші — як рай на землї і тим подібні большевицькі делїкатеси.

Аж тут гульк і Московщина збудилась. Розтягнула руки сюди-туди, позїхнула по господарськи, тай хоче одягнутись, але годї.

Нема в що...

Ленїн і Троцький забрали все. Знищили промисл, хліборобство, торговлю, комунікацію, а оставили тільки біду і нужду.

І маєш рай на землї!

Анї навіть в що одягнутись або чим в печі затопити...

Хиба ще паперовими грішми з фабрик Ленїна і Троцького зодягнеть ся Московщина тай нагріє свою хату, бо треба знати, що то одинокий продукт, який за їх царствованя не впав але піднїс ся. Цїла Московщина прямо засипана паперовими грішми. Вправдї вартість паперового рубля впала: хотяй написано на нїм, що вартує 100 копійок, то він не варта й одної копійки, алеж бо є його сила силенна. За фіру сїна можна дістати фіру паперових рублїв.

А з того для неї наука: Не спати твердим сном большевицьким: не обкурювати себе большевицькою люлькою та не дурити глупою большевичиною анї себе анї других.

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА ПРОПУКЛИНУ

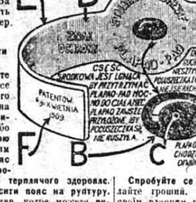
5000 ТЕРПЛЯЧИХ ОДЕРЖИТЬ PLAPAO ДАРОМ НА ПРОБУ.

НЕ КОНЕЧНО ОБТЯЖУВАТИ СВОЄ ЖИТЄ НЕВИГІДНИМ ПОЯСОМ РУПТУРНИМ.

Таку благородну оферту зробив сам винахідник сеї чудової методи, ділаючої через день і ніч, щоби скріпити утомлені мясні, аби позбути ся остаточно невигідного пояса цілком і то без небезпечних операцій.

Нічого не платить ся.

5000, котрі напишуть, пішле пан Стуарт достаточну скількість Plapao без кошту аби Ви цілковито випробували. За сю пробу не платить ся нічого ані тепер ані пізнійше.

Перестаньте носити пояс.

Так, перестаньте носити пояс, бо се знаєте з власного досьвіду, що пояс на руптуру є лише чимось хвилевим або фальшивою підпорою перед розпадаючим ся муром, бо пояс спиняє кружене крови, підриває лише терплячого здоровлє. По щож довше носити пояс на руптуру. Тут є добре средство, котре можете випробувати для власного вдоволеня і то цілком даром.

Уживає ся в подвійній цїли.

Перше: Першою і найголовнїйшою цїлю Plapao-Pads є, що раз приложене заєдно прилягають до ослаблених мясів, і придержують лік так званий Plapao, який має примету стяганя і котрий в полученю зі складниками лїчничими липкої маси ділає на приспішенє круженя крови, підсичує в сей спосіб мясні і приводить їх до правильного стану, сили і елястичности. Тоді доперва, а не скорше, можна надіяти ся уступленя руптури. **Друге:** Маючи силу прилягаючу, щоби запобігати зсуваню ся човенця, Plapao-Pads оказались важним чинником в удержуваню руптури, котрої пояс не є в силї удержати. Сотки людий старих і молодих являли ся перед урядником уповажненим до відбираня присяги, присягнули, що Plapao-Pads вилїчили їх руптуру цїлковито — декотрі з тих руптур були в дуже грізнім стані і дуже старі.

Заєдно ділають в день і в ночи.

Важною прикметою лїченя Plapao-Pads є, що триває розмірно лише короткий час до осягненя успіху. А то з сеї причини що діланє є безперервне через 24 годин на добу отже через день і ніч.

Нема недогідности, жадної невигоди і жадного болю. Кождої хвилї, коли спите або працюєте, се знамените средство незамітно вносить в мясні нове житє і силу якої то сили потреба тим мясним черевним, аби удержати внутренности в нутрі черева без штучної вншної підпори.

Plapao-Pads оправдане.

Правила, на яких Plapao-Pads ділають, можуть бути легко зрозумілі, коли глянете на повисшу ілюстрацію і коли перечитаєте слїдуюче поясненє:

Plapao-Pad є зроблений з сильного гнучкого матеріялу „E", котре має прикмету подавати ся до рухів тїла і цілковита вигода в ношеню. Внутрішна його сторона є липка, подібно як пляестер, хотай ріжнить ся він від пляструю, що запобігає, аби човенце „D" зсувало ся з місця.

„A" се є побільшений конець, котрий прилягає до ослаблених мясів і котрий запобігає зсуваню ся Plapao-Pad.

„B" є човенце формоване в сей спосіб аби замикало отвір руптури, запобігаючи висуваню ся внутренностий з черева. В човенци знаходить ся збірник, а збірник наповнений є ліком майже цїлющим є прикметах стягаючих. З хвилею, коли лік огріває ся через тепло тїла, стає течучі вптїкає тоді з отвору означеного буквою „C" і впоює ся через дірковаті отвори в тїло, щоби скріпити мясні і стягнути отвір руптуровий. „F" се є довгий конець Plapao-Pad, котрий прилягає до бедрової кости, а бедрова кість будучи твердою частю чоловіка, додає Plapao-Pad-ови знамениту точку опертя.

Спробуйте се на мій кошт. Не посилайте гроший. Хочу Вас пересьвідчити своїм власним коштом, що можете побороти руптуру.

Коли утомлені мясні відзискають свою силу і елястичність; коли болюча і небезпечна протрузія згине; коли вражінє „пертя в долину" мине цїлком безповоротно і коли відзискаєте свою силу, животність, енергію і черствість, і коли Ваш вигляд поправить ся під кождим зглядом так, що навіть Ваші товариші звернуть на се увагу. —

Тоді дізнаєтесь, що Ваша руптура є поборена — і будете менї за се щиро вдячні, що я Вас нарадив принати сю цїлющу безплатну пробку.

Пишіть нині по сю безплатну пробку Пересьвідчіть ся особисто о його вартости. Не посилайте жадних гроший, бо пробка **не коштує Вас нічого, а може Вам принести ліпше здоровлє,** котре важить більше, **як щире золото. Прийміть безплатну „пробу" нині,** а через ціле житє будете задоволені, що скористались з сеї оферти. Напишіть картку, або виповніть сей купон **нині,** а відворотною почтою **одержите вільну пробу Plapao** з книжочкою пана Стуарта, котра пояснює руптуру, яко презент. Ся книжочка пояснює, в який спосіб ся метода одержала **диплом** і нагороду золотий **медаль в Римі і першу нагороду в Парижи** і кождий терплячий на сю страшну недугу повинен мати сю книжочку

5000 читачів може одержати се безплатне лїченє. Попит **напевно** буде величезний, аби отже не дізнали заводу пишіть **сейчас.** 126в—

Пішліть купон нині до

PLAPAO LABORATORIES, INC.,

Block 2071, St. Louis, Mo.

По безплатну пробу **Plapao** і книжочку о руптурі.

Назвиско ....

Адреса ....

Відворотною почтою одержите безплатну пробу **Plapao.**

НАЙСТАРШОЮ І НАЙБІЛЬШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ҐАЗЕТОЮ В АМЕРИЦІ Є „СВОБОДА". Вона виходить вже 27 літ, отже понад чверть сотки літ: вона є одинокою ґазетою, що лишилась дотепер з ріжних видавництв, закладаних на початку нашої іміґрації в Америці.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Анни, від. 365, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, о годині 1.30 пополудни, в гали Марії Мурмило при Мейн стріт. На сей мітінґ повинні явити ся всі члени, бо будеть ся вибирати новий уряд. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Довжники мають вирівнати всі свої залеглости під загрозою виключеня. — В. Притула, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 237, подає до відома, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, о годині 2-гій пополудни, в гали церковній. Кождий член має явити ся і вирівнати свої залеглости в сім роцї, щоб не переносити довгів на новий рік. Контрольори мають здати відповідний звіт. Будеть ся вибирати нових урядників. Будеть ся принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза. Член, котрий не явить ся на річнім мітінґу, заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — Д. Яворський, пр.; И. Мороз, секр.; Т. Левчишин, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, повідомляє, що місячні збори відбудуть ся 14. грудня зараз по Службі Божій, в гали церковній. Просить ся членів, аби явили ся і вирівнали свої довги, бо в противнім разї будуть суспендовані. Маємо дві головні справи і кілька меньших до полагодженя. Тим членам, котрі не дістають часописи будеть ся поправляти адреси. І просить ся дирекцію від города і шерменів, щоби прибули, бо товариство того жадає. Будеть ся принимати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Се є добра нагода стати членом нашого „Сокола" і У. Н. Союза. — В. Репужинський, предс.; П. Гулак, кас.; Г. Дума, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, подає до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, точно о годині 2.30 пополудни, в церковній гали при Клїпер Аве. На тім мітінґу здасть уряд справозданє, а відтак буде вибір нового уряду. Окрім того є дві важні справи до полагодженя. Просить ся, щоби всі члени явили ся хоть раз на рік. Неявивший ся член **без важної причини заплатить 50 цнт.** кари, а урядник $1.00. — А. Шевчук, предс.; Д. Запотічний, кас.; П. Кізель, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуть ся дня 14. грудня б. р. Обовязком кождого члена явити ся на тих зборах, бо буде вибір нового уряду. Довжники мають виповнити свій довг. Є богато важних справ до полагодженя, тож збори розпічнуть ся о годину скорше, значить о годині 2.30, в Укр. Хатї. Будеть ся принимати нових членів до товариства за половину вступного, а до У. Н. Союза після статута. Хто з членів має дїти, може їх вписати до У. Н. Союза. Котрий член на тих зборах не явить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — С. Гривняк, предс.; І. Клим, кас.; А. Патра, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Василия, від. 161, повідомляє своїх членів, що дня 13. грудня відбудеть ся річний мітінґ в гали церковній при 6-тій улици, точно о 2-гій годинї пополудни. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Довгуючі члени повинні вирівнати свої довги. Будемо принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Будеть ся вибирати новий уряд. — М. Свердан, предс.; Г. Бирців, кас.; А. Підуфалий, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 363, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 13. грудня, точно о 7-мій годинї вечер. На тім мітінґу виберeть ся новий уряд. Контрольна комісія здасть касове справозданє. Просить ся всіх членів прибути точно в означений час. Котрий член не явить ся на мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Г. Підскальний, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 14. грудня, о 1-шій годинї пополудни, в гали церковній. Кождий член має явити ся на тім мітінґу, бо инакше заплатить кару. Обовязком кождого члена явити ся і вирівнати свої довги, бо коли член не явить ся і не заплатить свого довгу, то буде суспендований. Урядники мають здати цїлорічне справозданє з приходів і розходів. Відтак буде вибір нового уряду. Будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — В. Левчик, предс.; М. Процак, кас.; К. Лопушанський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 3, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 13. грудня, в гали шкільній, точно о годинї 7-мій вечером. Неявивший ся член підлягає карі 50 цнт., а урядник $1.00. Буде вибір нового уряду і инші справи. — М. Либа, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. „Запорожська Січ", від. 67, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, о 2-гій годинї пополудни, в Форстер гали при Мейн ул. Обовязком кождого члена явитись на мітінґу, бо є важні справи до полагодженя. Будеть ся вибирати новий уряд. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости, бо в противнім разї будуть суспендовані після статута. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Ганчарик, секр.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й. Тов. „Вільна Україна", від. 200, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, о годинї 1-шій пополудни. Кождий член має явити ся на сей мітінґ, бо будеть ся вибирати новий уряд, і инші важні справи є до полагодженя. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, буде караний $1.00, а урядник $2.00. Будеть ся принимати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — І. Орлян, предс.; І. Жатковський, секр.; П. Господарець, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Українська Січ", від. 188, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що річний мітінґ відбудеть ся дня 14. грудня, точно о годині 2.30 пополудни, в гали парохіяльній при Клїперт Аве. На сей мітінґ повинні всі явити ся, бо неявивший ся заплатить кару після статута. Старі урядники здадуть справозданє зі свого цілорічного діловодства, а по тім приступить ся до вибору нових урядників. Повинностию кождого члена є старатись придбати хотяй по одному членови. Котрий член ще не вписав своїх дітий до Укр. Молодечого Союза, то повинен зробити се тепер, бо у проволоці лежить небезпека. Коли якийсь член У. Н. Союза належить до иншого відділу, а там нема ще зорґанізованого відділу Укр. Молодечого Союза, то нехай зголосить ся до нас на сей мітінґ і впише свої дїти. — М. Чайковський, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 317, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня б. р. в гали І. Рибки під числом 1400 Бурнет Аве. Початок точно о 2-гій годинї пополудни. Кождий член має явити ся на сїм мітінґу, бо неявивший ся член підлягає карі $1.00, а урядник $2.00. На сїм мітінґу будемо мати важні справи до полагодженя. Маєть ся вибрати новий уряд. Другою важною справою є купно прапора. Тож, товариші, прибудьте на сей мітінґ як один і приведіть з собою нових товаришів, аби вступили до товариства і до У. Н. Союза, бо товариство „Запорожська Січ" принимає нових членів без вступного, а до У. Н. Союза після статута. На сей мітінґ мають явити ся і ті члени, котрі мешкають на другім плейзї. Кождий довгуючий член має вирівнати свою належитість, бо инакше буде суспендований. Контрольна комісія має сконтролювати книжки за 6 місяців і здати справозданє за цїлий рік. — Ф. Фаворик, предс.; І. Татарин, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Сестриця Успенія Пресв. Діви Марії, від. 189, подає до відома, що річний мітінґ відбудеть ся дня 14. грудня б. р. в гали церковній. Просить ся всі члениці, щоби на тім мітінґу явили ся. Будеть ся принимати нові члениці до сестриства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Марія Ковбэн, предс.; Параска Кравецька, кас.; Калина Грабарович, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, в домі Укр. Громади на Фермавт під ч. 2309. На тім мітінґу повинні явити ся всі місцеві і позамісцеві члени. Котрий член не явить ся, буде караний після статута. Є важні справи до полагодженя і старий уряд буде здавати справозданє, а відтак буде вибирати ся новий уряд. Просить ся довгуючих членів, аби сповнили свій довг, бо котрий не сповнить свого довгу, буде суспендований. Будеть ся принимати нових членів, тож кождий повинен заобезпечити себе і свою родину в У. Н. Союзї. — М. Коцюк, предс.; Г. Гонта, кас.; І. Кошельник, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Подаєть ся до відома членам тов. ім. Б. Хмельницького, від. 385, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня б. р., о годині 2-гій пополудни, в галї церковній. На сей мітінґ мають явити ся безусловно всі члени, бо є важні справи до полагодженя. Будемо приймати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Се є добра нагода для нових членів, отже приходіть і других приводіть як найбільше. — Г. Пастушенко, секр.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Василия, від. 278, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня б. р. Кождий член має на сїм мітінґу явити ся, бо будуть важні справи до полагодженя. Буде вибір нового уряду. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Кождий член нехай стараєть ся привести зі собою нового члена до сего відділу і до У. Н. Союза. — П. Крохмалюк, секр.

ЛАКАВАНА, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиції, від. 149, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня, о 2-гій годинї пополудни, під числом 616 Ingham Ave. Кождий член має явити ся на тім мітінґу, бо буде вибирати ся нових урядників. Котрий член не прийде, заплатить кару. — І. Стадник, секр.

КОГУС, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня, точно о годинї 2-гій пополудни, в галї церковній. Просить ся всїх членів явити ся на сей мітінґ, бо буде богато справ до полагодженя і таксамо вибір нового уряду на слїдуючий рік. Нових членів буде принимати ся до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Таксамо завідомляєть ся тих членів, котрі залягають з вкладками, а не прийдуть на сей мітінґ і не вирівнають залеглости, що будуть виключені з братства і з У. Н. Союза. Котрий член не явить ся на мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Н. Жмурко, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. Николая, від. 193, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 14. грудня в Укр. Нар. Домі під числом 617 Юнїон стр. Просить ся явити ся всїх членів, і обговорити свої важні справи, котрі для них є конче потрібні. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Головчак, предс.; П. Молодечий, кас.; М. Малїшевський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Запорожська Січ", від. 75, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 14. грудня, о годині 2-гій пополудни, в гали парафіяльній під ч. 82 Сікот Аве. Просить ся всїх членів, аби явили ся на сей мітінґ і вирівнали свої належитости. Будеть ся вибирати новий уряд. Старий уряд буде здавати цілорічне справозданє. Контрольори мають сконтролювати книги товариства і здати на річнім мітінґу відповідний звіт. Кождий член повинен старати ся привести нового члена до товариства і до У. Н. Союза. До товариства принимаєть ся нових членів без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — А. Шельвах, секр.

ЙОНЇСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, подає до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня, о 2-гій годинї пополудни, в Українській Гали під числом 628 Франклін Аве. Кождий член має прибути на означений час, а не пізнїйше. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Контрольна комісія здасть справозданє за цїлий рік і буде вибір нового уряду. Братя! Кождий з вас прийдіть на річний мітінґ, а не передавайте гроший другими членами, бо на тім мітінґу кождий член має заплатити 30 цнт. за календар на рік 1920. Кождий член має вирівнати свій довг, бо в противнім разї буде суспендований після статута. Будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута, отже є добра нагода вписати ся новим членам до братства і до У. Н. Союза. — І. Гармич секр. рек.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 283, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня, о 3-тій годинї пополудни, в гали церковній. Просить ся членів, аби всї явили ся на тім мітінґу, бо будеть ся вибирати новий уряд. Котрий член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Будеть ся принимати нових членів до товариства і до У. Н. Союза після статута. — М. Денега, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. Николая, від. 369, подає до відома, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня б. р. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости. Неприсутний на тім мітінґу член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — В. Саган, секр.

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє своїх членів, що дня 14. грудня, о 2-гій годинї пополудни, відбудеть ся в гали церковній річний мітінґ, на котрім буде вибір нових урядників. Будеть ся принимати нових членів до братства за половину вступного, а до У. Н. Союза після статута. Котрий з членів не прийде на сей річний мітінґ, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — І. Теплий, предс.; О. Невойда, секр.

ЙОРКВІЛ, О. Відділ 77-мий повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня б. р. в галї майнерській. Будеть ся вибирати новий уряд. Неявивший ся на сей мітінґ член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — А. Волошин, предс.; Е. Яремцьо, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. „Рогатинщина", від. 396, повідомляє всїх своїх членів, що в суботу, 13. грудня, о 7-мій годині вечером відбудеть ся річний мітінґ під ч. 2112 Тостин ул. Просить ся членів, аби кождий явив ся на сей мітінґ, бо буде вибір нових урядників. Котрий член не явить ся, буде караний після ухвали. Контрольори будуть здавати річний звіт. — Ф. Романів, предс.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 13. грудня, в парафіяльній школї при Вен Бюрен стр., точно о годині 7.30 вечером. Кождий член має прийти на означений час. На тім мітінґу будуть важні справи до порішеня, як також справозданє фінансове і рекордове. Потім наступить вибір нового уряду. Кождий член має вирівнати свої залеглости до кінця сего року. Пригадуєть ся членам, аби привели з собою нових членів, бо будеть ся принимати на річнім мітінґу без вступного до братства, а до У. Н. Союза після статута. Котрий член не прийде, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — П. Романишин, предс.; А. Струк, кас.; П. Іванців, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 13. грудня с. р., точно в 8-мій годинї вечером, в гали під ч. 83 Лівінґстон стр. Кождий член мусить явити ся на той мітінґ, бо будуть важні справи до полагодженя. Контрольна комісія здасть справозданє з діяльности цїлого року. Буде вибір нових урядників. Кождий член має вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Будеть ся принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза. — Ю. Шевчук, пр.; П. Останчук, кас.; А. Нагребецький, секр.

МІКІС РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня б. р. Просить ся всїх членів явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Будеть ся вибиарти новий уряд. Просить ся всїх членів вирівнати свої довги, бо котрий член не вирівнає своїх належитостий, той не буде мати права забирати голос. Котрий член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — В. Хаць, пр.; С. І. Костецький, кас.; С. Олїйник, секр.

АВСКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, о годині 2.30 пополудни, в Турковій гали при Мейн стр. Просить ся всїх членів, аби явили ся на тім мітінґу, а довгуючі аби вирівнали свої довги. Неявивший ся член заплатить кару після статута. На тім мітінґу будеть ся вибирати новий уряд. Будемо принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Кождий член повинен придбати хоч одного нового члена. — Я. Слюсар, предс.; І. Соколовський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, повідомляє, що річний мітінґ відбудеть ся дня 13. грудня в церковній гали при Корт ул. На порядку деннім є дуже важні справи. Обовязком кождого члена самому прийти на сей мітінґ, а не висилати жінки або дитини. Най кождий член стараєть ся привести одного нового члена. Будемо приймати до товариства за половину вступного, а до У. Н. Союза після статута. Контрольна комісія має здати справозданє касове. — С. Пашків, предс.; О. Будник, секр. фін.; В. Воробець, секр. рек.; Д. Карач, кас.

ШЕНАНДОА, ПА. Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня в гали церковній при Вест Центр стр., о годині 2-гій пополудни. Кождий член має явити ся, бо инакше заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Довжники мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї будуть суспендовані. Буде річне справозданє і вибір нового уряду. Приведіть з собою нових членів до братства і до У. Н. Союза. Вступне після статута. — П. Онисик, предс.; Н. Сулима, секр.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василия, від. 87, повідомляє всїх своїх членів, що дня 14. грудня с. р. відбудеть ся мітінґ, на котрім буде вибір нового уряду. На тім мітінґу будеть ся принимати нових членів до братства за половину вступного, а до У. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Дня 28. грудня с. р. братський уряд здасть цїлорічне справозданє. — В. Максимик, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся у вівторок, 16. грудня с. р. На той мітінґ кождий член обовязаний явитись і заплатити свою належитість місячну, як рівнож хто з членів довгує, вирівнати свій довг, бо довгуючий член не буде мати права голосу при виборах, котрі відбудуть ся того мітінґу на урядників братства на рік 1920-тий. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. До братства будемо приймати нових членів без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Л. Бачинський, предс.; А. Гаєвський, кас.; А. Павлюк, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. грудня, в гали церковній, зараз по Службі Божій. Напоминаєть ся всїх членів, аби явили ся на той мітінґ в назначений час, як також напоминаєть ся всїх членів, що тоїсамої неділї мають явити ся з братськими відзнаками, бо мають стати в параді підчас богослуженя в день патрона нашого братства, св. Андрея. Хто з членів не сповнить висше згаданих обовязків, то заплатить $1.00 кари. Не забувайте, Братя, що на річнім мітінґу будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Обовязком кождого члена привести зі собою по одному новому членови. — П. Кондрацький, предс.; М. Нагребецький, кас.; Й. Катулька, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 104, повідомляє, що річний мітінґ відбудеть ся 14. грудня, о годині 3-тій пополудни, в гали Николая Ваверчака, 720 Чарлз Стр. Просить ся всїх місцевих і позамісцевих членів прибути на той мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Буде справозданє касове і вибір нового уряду. Просить ся членів, аби вирівнали всї свої довги, бо инакше будуть суспендовані. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — М. Вітів, предс.; Н. Ворона, секр.

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮРА В НЮ ЙОРКУ.

Закони, що забороняють женщинам працювати в певних заводах.

Дванайцять стейтів: Конетікут, Делавар, Індіяна, Кензас, Масачусетс, Небраска, Ню Йорк, Ореґон, Пенсильвенія, Савт Каролайна, Юта, Вісконзін і Порто Ріко заборонили женщинам працювати в ночи в певних заводах. Крім стейтів Юта, Ореґон і Савт Каролайна висше згадані стейти визначили певні години, в котрих женщинам заборонено працювати в певних заводах.

Найдовший період заборони нічної праці женщинам є визначений у стейті Вісконзін, себто від 5-тої години вечер до 8-мої години рано. Сей закон реґулює нічну працю на трамваях і трамваєвих дорогах перворядних міст.

В сім стейті також принято закон, на підставі котрого забороняєть ся женщинам працювати на зелізно-трамваєвих дорогах поза перворядними містами в годинах від 5-тої вечер до 6-тої рано.

В стейтах Масачусетс і Вісконзін забороняєть ся женщинам працювати між 6-тою годиною вечер і 6-тою рано. В Масачусетс се відносить ся лише до робітників в областях ткацької індустрії; у Вісконзін сей закон обовязує пральні і маніфактурні заводи з виїмком консервової індустрії. В Кензас забороняєть ся нічну працю в фабриках від години 9-тої вечер до 6-тої рано.

В нюйорськім стейті заборонено нічну працю в купецьких заводах і трамваях від години 10-тої вечер до 7-мої рано з тим застереженем, що в купецьких заводах позволяєть ся працювати два дни кождого року для упорядкованя товарів і в часі від 18-го до 24-го грудня.

В сімох стейтах: Конетікут, Делавар, Індіяна, Масачусетс, Небраска, Ню Йорк, Пенсильвенія і в території Порто Ріко заборонено женську нічну працю в певних заводах від 10-тої години вечер до 6-тої рано.

В шістьох стейтах: Делавар, Індіяна, Масачусетс, Небраска, Ню Йорк і Пенсильвенії сі закони обовязують маніфактурні заводи з виїмком стейту Делавар, де сьому законови не підлягає консервова індустрія, і Пенсильвенії, де сей закон не відносить ся до фабричних клерків. В Конетікут і Небрасці сьому законови підлягають купецькі заводи. В стейтах Небраска і Делавар сей закон обовязує купецькі заводи і пральні. В стейтах Ню Йорк і Небраска закони про ограничене нічної праці відносять ся також і до реставрантів, хотяй в нюйорськім стейті ограничуєть ся лиш до перворядних і другорядних та необовязує тих осіб, котрі забавляють гостий, сторожів одежі і кухонних та реставрантських робітників. В додатку до того в стейті Небраска сему законови підлягають готелі, а в Делавар пекарні, офіси та друкарські і кравецькі заводи. В Порто Ріко сей закон обовязує всю поплатну індустрію. Не обовязує стенографісток, операторок пишучих машин і канцелярійних помічників. Також не обовязує телефонічних і телеграфічних операторок, норсок (доглядачок) і хатних слуг.

В Конетікут, Кензас, Ореґон, Савт Каролайна і Юта женщинам заборонено працювати по означених годинах.

В стейтах Ореґон і Юта женщинам заборонено працювати в купецьких заводах по 6-тій годині вечер. В ореґонськім стейті такий закон є в силі в місті Портленд, але він не обовязує торговців циґарами в готелях і людий, що працюють в цукорнях. В стейті Юта сей закон відносить ся до всіх робітників в тих містах, котрих населенє виносить більше ніж 10.-000 душ, з виїмком шість днів перед Різдвом.

В Ореґон поза Портленд забороняєть ся женщинам працювати в купецьких, маніфактурних і пральних заводах після години 8.30 вечер, з виїмком продажі циґар в готелях і праці в цукровнях.

В Кензас заборонено женщинам працювати в купецьких заводах після 9-тої години вечер. В Конетікут і Савт Каролайні заборонено женщинам працювати після 10-тої години вечер. В Конетікут сей закон відносить ся до реставрантів, каварень, голярень і маніфактурних та фотографічних заводів. В Савт Каролайні він обовязує купецькі заводи.

Сі закони є правним виразом Злучених Держав, що нічна праця є шкідливою для женщин робітниць. Однак, забороняючи нічну працю, ми все таки стоїмо позаду европейських краів, де вже така заборона праці прибрала великі міри. Наші закони ограничують сь на кількох стейтах і відносять ся лише до деяких заводів. В Індіяні і Пенсильвенії закони заборони нічної праці відносять ся до маніфактурних заводів, а в Савт Каролайні і Юта лише до купецьких заводів.

Богато других законів мають такі виїмки, котрі просто ограничують їх ефект. Заборона нічної праці в Злучених Державах в дійсности відносить ся лише до одної кляси робітників.

Вісім годин нічної праці, 48 годин тижнево.

Три стейти, Кензас, Ню Гемпшір і Вісконзін, ограничили час женської нічної праці до 8 годин, себто 48 годин тижнево, не означуючи певного часу, в якім сих 8 годин мали би бути вироблені. Вісконзін є одиноким стейтом, що визначив нічну женську працю в годинах від 8-мої вечер до 6-тої рано. В Канзас се відносить ся лише до публичних гостинниць. Стейт Ню Гемпшір сим законом обіймає всі ручні і механічні роботи, але виключає няньки, хатні (домашні), готелеві і реставрантові робітниці, операторки з телефонічних і телеграфічних офісів, робітниці на ріли і при виробі амуниції або достави для Злучених Держав в часі війни і робітниці в купецьких заводах на 7 днів перед Різдвом. Стейт Вісконзін включає механічні і купецькі заводи, реставранти, цукровні, телеграфічні і телефонічні заводи та експрес і транспортацію.

Вісімгодинна праця в означених годинах.

Два стейти, Меріленд і Делавар, ограничують женську працю до 8 годин, але щоби її можна уважати за нічну працю, то вона мусить бути виконана в означених годинах. Стейт Делавар назначує години женської праці в годинах від 10-тої вечер до 6-тої рано. Обидва згадані стейти покривають купецькі заводи. Стейт Делавар включає телефонічні і телеграфічні заводи та обміну. В Меріленд сей закон відносить ся до маніфактурних, механічних, друкарських, пекарських і пральних заводів, з виїмком заводів консервових.

Значінє законів.

Сі закони визнають лихо нічної праці і старають ся зменьшити злі наслідки через ограничене годин сеї праці. Ограниченє умовин праці дає можливість, що нічна женська праця значно зменьшить ся. Однак показало ся, що в деяких заводах, специяльно в телефонічних і телеграфічних, до сего часу не можна заборонити нічної праці.

Лиш два стейти, Мериленд і Ню Гемпшір, не приняли ще законів заборони нічної праці, лиш ограничили години нічної праці в деяких заводах, що є фактом признаня лихих наслідків нічної праці і є першим кроком до її заборони.

Богатства Аляски.

Золото.

Аляска є дуже богатою країною і мабуть видає більше золота ніж другі краї. Недавно ґеольоґічна секція департаменту внутрішних справ оголосила, що в протягу 1917-го і 1918-го року копальні золота в Алясці випродукували на 77,190.-000 долярів золота. Сі копальні золота в Алясці зістали відкриті ще 1898-го року, але продукція золота стала розвивати ся доперва в останних часах, коли систему добуваня золота значно поліпшено.

Копальні золота в Алясці є розкинені по 11-тьох ріжних дистриктах і їх продукція золота була би значно більша, як би не було браку робітників. 1918-го року в Алясці оперувало 574 копалень золота, з котрих лише 154 оперували в протягу цілого року, а решта через дуже короткий сезон. Значна часть золота в Злучених Державах приходить з Аляски і становить велику пайку державного майна.

Мідь.

Ґеольоґічна секція департаменту внутрішних справ також оголосила, що продукція міди в Алясці за 1918-тий рік виносила 69.224.951 фунтів, вартости 17,-098.563 долярів. В 1917 році продукція міди в Алясці була значно більша, бо виносила 88,793.400 фунтів, вартости 24,-240.598 долярів.

Треба також згадати, що в Алясці в бстанних часах розвиваєть ся продукція оливи, котра в 1918-тім році прибрала широкі розміри.

Клімат і здоровлє.

(Ся статя написана головним лікарем Державного Департаменту Публичного Здоровля, Рупертом Блуом).

Тепер прийшла та пора року, в котрій звичайно люди звертають ся до лікарів, аби вони їм рекомендували місце житя з таким кліматом, котрий був би найвідповіднійшим для їх здоровля, а спеціяльно для тих, котрі мають нездорові легкі.

В дійсности всі домаганя за добрим кліматом в більшій части є основані на невірній оцінці ролі клімату на вплив людського здоровля.

Старе переконанє про велику ролю клімату на людське здоровлє постепенно щезає, бо люди переконують ся, що гіґієна грає важнійшу ролю в людськім життю ніж клімат. Ми тепер знаємо, що ефект клімату на добро або зло нашого здоровля приходить не лише з повітря, але головно з причини зміни мешканя і зміни місця житя взагалі, зміни звичаїв, праці, поживи і нового товариства.

Богато фізичних і психічних недуг можна би вилічити чистим і здоровим воздухом, доброю і здоровою поживою, відповідною працею, забавою, руханкою і відповідним спанєм, а також тим, як чоловік позбудеть ся клопотів.

В дійсности клімат грає ролю тому, що він робить ефект на наше тіло і він є змінчивий. Раз туманний, вогкий і дуже сумний, а раз ясний, сонячний і веселий. Богато зависить від того, чи ми сидимо довго в хаті, чи перебуваємо на сьвіжім повітрю.

Один з найновійших письменників говорить так: „Клімат може грати велику ролю в лічиню недуг взагалі, однак часом він не має таких елементів котрі могли би помогти в деяких хоробах.

У звязи з сим треба пригадати слова одного знаменитого авторітету здоровля, котрий сказав: „Щоби бути здоровим, то конечно треба іти на прохід на сьвіже повітрє хотяй би лиш на короткий час, бо се дуже помагає і причинює чоловікови 10 літ більше житя. Як не віритє, то спробуйте і побачите". Про клімат є написана дуже добра брошура під числом 387, друкована Департаментом Публичного Здоровля, котру можна дістати в сім департаменті у Вашінґтоні, Д. К.

Закони нічної праці для женщин в ріжних заводах.

Шість стейтів, Делавар, Кензас, Меріленд, Небраска, Ню Гемпшір і Вісконзін, приняли закони, ограничуючі години нічної праці для женщин.

ПРОТОКОЛ

з річного засіданя головного уряду У. Н. Союза, відбувшого ся в днях 13. до 15. жовтня 1919 р. в домі У. Н. Союза під ч. 83 Гренд стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

(Конець).

Третий день нарад.

Засіданє отворив предсідатель К. Кирчів точно о годині 9-тій рано. Секретар Милянович відчитав імена всіх присутних урядників, а по сім прийшла на денний порядок просьба о підвисшене платні помічникови секретаріа, А. Онисикови. Н. Росолович дає внесене, а М. Петрівський попирає щоби Онисикови дати на місяць $100 платні. Одноголосно ухвалено.

Михайлови Скризі, членови 137-го відділу У. Н. Союза з Істон, Па., ухвалено запомогу з фонду убогих в кводі $50.

Опісля головний предсідатель просив, аби коштом У. Н. Союза заведено в його домі електричний дріт над тим бюрком, на якім він полагоджує урядові справи. А. Шаршонь говорить, що той дріт буде коштувати дуже мало, отже ставить внесене, щоби просьбу предсідателя сповнити. Се внесене попер О. Рекрут і його відтак ухвалено.

По сім Д. Андрейко вніс устно просьбу о підвисшене місячної платні, бо тих $60, які він тепер побирає яко головний опікун Укр. Мол. Союза, не є достаточною винагородою за його працю. В тій справі забирали голос: В. Гришко, Д. Капітула і Н. Росолович. По скінченій дискусії Н. Росолович поставив внесене, поперте Р. Слободзяном, аби головному опікунови Укр. Мол. Союза дати місячно $75 платні. Се внесене одноголосно принято.

Відтак Д. Андрейко пропонує, щоби членам Укр. Мол. Союза дати щось до читаня в українській мові. Коштом організації треба би отже видавати якусь газетку, щось в роді бувшої „Цьвітки", а крім того видрукувати певну скількість українських книжочок для дітий. Сю справу передискутовано і по розвазі відложено на инші часи.

Н. Росолович пригадує, що джерзиситському сьвященикови треба щось заплатити за відправу богослуженя з нагоди річного засіданя головного уряду У. Н. Союза. Д. Капітула пропонує дати сьвященикови $25, а А. Шаршонь сю пропозицію попирає. Внесене одноголосно ухвалено. Дякови ухвалено заплатити $10.

По сім відчитано письмо від Голов. Укр. Народ. Комітету. Над змістом того письма розвинула ся широка й оживлена дискусія, в якій забирали голос усі присутні урядники. По укінченю сеї дискусії ухвалено на внесене Н. Росоловича, поперте А. Шаршоньом, виплатити з каси У. Н. Союза Головному Українському Народному Комітетови суму $5.000. Р. Слободзян взиває головний уряд У. Н. Союза, щоби він слідив пильно за діяльностию У. Н. Комітету і щоби попирав його щирі змаганя. Відтак припоручено головному редакторови „Свободи", щоби він в як найскоршім часі написав горячу відозву до всіх членів У. Н. Союза з просьбою, аби всі члени жертвували на потреби У. Н. Комітету свій одноднєвний заробок, а найменьше квоту $1.00 річно. Усі ті жертви мало би ся стягнути до кінця біжучого року.

На внесене Г. Кривовяза, поперте В. Лотоцьким, ухвалено вислати від головного уряду У. Н. Союза з нагоди річного засіданя привітну телеграму отаманови Петлюрі, а протестаційну телеграму до Парижа і Вашінгтону.

На внесене С. Ядловського, поперте А. Шаршоньом, ухвалено принимати нових членів до У. Н. Союза за половину вступного в грудни 1919 р. і в січни та лютім 1920 року.

З причини обідової пори засіданє перервано о годині 12.45.

Засіданє пополудневе.

Наради отворено о годині 1.50 пополудни. Прочитано і на внесене С. Ядловського, поперте А. Шаршоньом, принято з деякими поправками протокол з попереднього засіданя.

Після того присутні урядники обговорювали деякі справи для добра організації і членів У. Н. Союза, а о годині 5-тій пополудни засіданє замкнено.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 15. жовтня 1919.

К. Кирчів, предс.

С. Милянович, секр. рек.

Яким Новосад.

ШЛЯХТА...

Два шляхтичі раз зійшли ся
В середині кладки,
А що були оба вперті,
То й прийшло до схватки.

Один шляхтич, другий шляхтич —
Не полізуть в воду,
А вернутись — гонор стратять
Шляхотського роду...

Тож почали ся сварити...
Сичіли як гуси
Й вимахували руками
Під шляхотські вуси.

„Естем шляхціц пан Смродзіньскі" —
Перший викрикає.
„І я шляхціц, пан Бидліньскі" —
Другий відтинає.

Та на сей час мужик з поля
З праці повертає,
А почувши, за що сварка,
Кулак затискає.

Прийшов близше, підніс руку,
І щось затріщало,
А шляхтичів, мов від грому,
На кладці не стало...

Немов гуси, по шляхоцьки
У воді плавають;
„Я-м Смродзіньскі. Я-м Бидліньскі."
— Мужика благають...

— „А до біса, ляшки вражі,
З вашими іменями..
Лучшеб було, щоб ви звались
Дикими свинями..."

Шікаго, Іллінойс.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ПОДЯКА.

Манїфестаційний Комітет і Місцевий Український Комітет в Джерзи Сіти, Н. Дж., складає подяку отсим місцевим Хвальним Товариствам і Братствам: Бр. св. Николая, від. 4 У. Н. С.; Тов. „Свобода", від. 25 У. Н. С.; Тов. „Український Молодечий Клюб Поступовий", від. 70 У. Н. С.; Тов. „Українська Січ", від. 170 У. Н. С.; Тов. „Вільні Козаки", від. 196 У. Н. С.; Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С.; Бр. св. Володимира, від. 286 У. Н. С.; Бр. св. Стефана, від. 391 У. Н. С.; Бр. „Провидїня", від. 3; Тов. „Народний Дім Американсько-українських Горожан"; Тов. „Український Народний Дім" (гора міста); Тов. „Просьвіта"; Бр. Тверезости; Бр. „Серця Христового"; Тов. Федерація, від. 27, і цілій джерзиситській парохії за численну участь в манїфестаційнім поході і в протестаційнім вічу, що відбули ся в суботу, 22. падолиста с. р. Осібну подяку складаємо звісному українському професорови музики, п. М. І. Едельманови, котрий зі своєю орхестрою грав підчас двогодинного походу дуже красні українські маршові кусники і особисто не взяв за се ніякої грошевої винагороди. Дальше дякуємо: Тов. „Український Хор" і співацькому Тов. ім. Лисенка та дириґентови обох тих хорів, п. Осипови Стеткевичеви, за хоральні продукції підчас віча; пані Вірі Стеткевичівній за відігране гарного соля на фортепяні; маленькому Осипови Даниловичи Стеткевичеви за красне сольо на скрипці (акомпанїювала панна Віра Стеткевич); п. Михайлови Зазулякови за відспіване чудовим барітоновим голосом трох українських пісень (акомпанїювала панна Віра Стеткевич); Головному Українському Комітетови за вислане двох бесїдників, а се п. Мілтона Райта і п. Юліяна Павчика; о. Ал. Улицькому і п. С. Ядловському, які не відмовили жадної помочи при уладженю манїфестації; Тов. Американсько-українських жовнірів і Тов. „Січ Мазепи" за виступ в поході; українським діточкам і всім другим, які не є зорганізовані в товариствах, а прилучили ся до походу і тим дали доказ свого патріотизму. Наконець складаємо подяку всім Товариствам і їх членам за зложене жертв на покрите коштів манїфестації.

ЗА МАНЇФЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:
Володимир Шевчинський, предс.; **Никола Левицький**, кас.; **Лука Стахурський**, секр.

ЗА МІСЦЕВИЙ У. Н. К.:
Антін Зубрей, заст. предс.; **Павло Паньків**, касієр.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

NEW YORK, N. Y. Драматично-Співацький Кружок т-ва „Українська Бесіда“ в Ню Йорку, уряджує в суботу, дня 13-го грудня 1919 р. в память 4-ох роковин смерти Івана Франка **ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ** в Labor Temple, Second Ave., cor 14th Street. Початок точно о годині 7.30 вечером. Вступ 50 центів. На концерті будуть співати найлучші українські співаки і знаний хор т-ва „Української Бесіди“, під управою п. М. Корикори. Шановне Громадянство! Прийдіть всі на сей концерт. Покажіть що вмієте поважати память найбільшого сина України, великого громадянина, провідника українського народа понад 40 літ, поета і письменника, яким був Іван Франко. — ВИДІЛ. 145-47

YONKERS, N. Y. Український Театр, який дає сталі представленя в Ню Йорку, під зарядом Д. Медова, при участи славної артистки Р. С. Соловієвої з першорядною трупою, зложеною з 30 людий, відограє в неділю 14. грудня в Yonkers Prospect House 49 Buena Vista Ave., пополудневе представлене **„ЗАПОРОЖСЬКИЙ КЛАД“** або „Міліончик Буць“, комічна оперета в 3-ох діях Ванченка. Початок точно о годині 2-гій пополудни Вступ: 35, 50, 75 цнт., $1.00 і $1.50. 46-48

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH. Спів. Драм. тов. ім. Ів. Котляревського відограє в неділю, 14. грудня 1919 р. в галі Укр. Хати, 22 Ґрейлінґ ул., Гамтрамк, Міш., **НАЗАР СТОДОЛЯ** драма в 3-ох діях зі співами і танцями, Т. Шевченка і **ВЕЧЕРНИЦІ**, Ніщинського, опера в 1 дії. Вступ: $1.00 75, 50 і 35 цнт. Початок о годині 7.80 вечером. 146-47

НА АДРЕСУ АДМІН. „СВОБОДИ“ наспіли для тих ось осіб зі старого краю листи.

Від Петра Жук, до Юрка Жук, оден лист.

До Івана Лотоцького, з Заліся, оден лист.

До Олекси Григоряк, з Будапешту, почтівка.

До Данька Злоць, від І. Войнар, оден лист.

До Юрка Гавриляка, від Анни Гавриляк, оден лист.

До Сидонька Черняска, від Семена Стасом, оден лист.

До Петра Ковальчук, від Марії Ковальчук, оден лист.

До Яги і Варвари Заяць, від Максима Заяць, оден лист.

До Анни Нагірної, замужна Білінська, від Івана Грод, почтівка.

До Івана Криба, від Олекси Медик, почтівка.

До Гриця Кірика, від Данила Борак, почтівка.

До Захарка Нечесного, від Антона Шпель, почтівка.

До Антона Хвалибоґа, від родини, оден лист.

До Романа Бобесюка, від Б. Бобесюка, оден лист.

До Стефана Скибинського, від Марії Скибинської, оден лист.

До Івана Галїцький, від Юстини Галїцької, оден лист.

УВАГА: Кожда інтересована особа, котра буде звертати ся до нас по лист або почтівку, зволить залучити на кошти оплати і пересилки від листа 10 центів, а від почтівки 5 центів.

Адмінїстрація „Свободи“.

ВІЧА І ЗБОРИ.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ З БРУКЛИНА І ОКОЛИЦІ, ПОЗІР!

Хотяй чорні хмари нависли над нашою Вітчиною, хотяй вороги напосїли ся знищити нас до основ, відбираючи нам сьвяту віру, заказуючи нам нашу рідну мову і заповняючи вязниці нашими рідними невинними братами, котрі з голоду і холоду марно гинуть; хотяй всі велитні сего сьвіта присягали ся з нашими лютими ворогами, щоб нас знищити, щоб по нас і сліду не стало, — ми однак не повинні упадати на дусі і тратити надію, бо нарід, котрий має віру в справедливість, може бути лиш пригноблений навіть найтяжшими засудами судьби, але не зломаний. Длятого нашим обовязком є навіть в найтяжших хвилях позістати сильними в вірі, що по тяжкій боротьбі таки наступить побіда.

Ми, Українці тут поселені, не можемо сидіти з заложеними руками і чекати, аж прийде месія і освободить нам Україну з рук клятих ворогів. Ми повинні і мусимо дати матеріяльну поміч на ведене боротьби з ворогами. Ту поміч матеріяльну ми маємо зложити до Укр. Народного Комітету яко одинокої організації народної і політичної, до котрої ми всі маємо повне довіре.

Тож Український Народний Комітет в Бруклині скликує в тій справі збори, котрі відбудуть ся **в неділю, 14. грудня с. р., о годині 1-шій пополудни** (зараз по богослуженю), в галі церковній. По порішеню важних справ наступить вибір нового уряду на 1920 рік. Всї Українці і Українки, котрих обходить доля нашої Вітчини, нехай прибудуть на сї збори.

ЗА УКР. НАРОДНИЙ КОМІТЕТ:

Мирон Карицький, предсідатель.
Володимир Яськевич, секр.
Михайло Баглай, касієр.

ДО УКРАЇНЦІВ З УГНОВА І ОКОЛИЧНИХ МІСЦЕВОСТИЙ, ПОВ. РАВА РУСЬКА, ГАЛИЧИНА.

В неділю, 23. падолиста б. р., зійшли ся Українці з Угнова і з сусідних місцевостий до Українського Народного Дому (на горах міста) в Джерзи Сіти, Н. Дж., і там по відповідних нарадах вибрали комітет, котрий має заняти ся збіркою жертв на українські сироти з Угнова і околиці сього містечка. До комітету, котрий має назву „Українсько-угнівський Комітет“, зістали вибрані: Николай Бараник, предс.; Михайло Жуковський, секр.; Сильвестер Салюк, касієр.

Ще перед тим мітінгом ми справили собі колекторську книжочку, в котрій джерзисітський парох, Впр. о. Ал. Улицький, написав на першій сторінці ось-такі слова: „Складка на діточий приют в Угнові. Заряджено на просьбу Впр. о. Олександра Говди, теперішнього пароха міста Угнова в Галичині. Поручаю дуже горячо до милосердія і ласкавої підпомоги усім бувшим прихожанам Угнова, Карова, Вербиці, Піддубець, Новосілок, Дениск, Губина, Річиці, Вільгів, Корчева і других сусідних сіл з околиці, як і всім Вп. і чч. з Джерзи Сіти, Н. Дж., і околиці. — Дано дня 16. падолиста 1919. — о. Ал. Улицький“.

До часу оголошеня сеї відозви зложили свої жертви отсі добродії: о. Ал. Улицький, Сильвестер Салюк, Михайло Жуковський, Николай Бараник, Андрій Журавецький, Василь Жуковський, Григорій Трусевич, Григорій Шустикевич, Віра Салюк (донька Сильвестра), Юрко Пелех і Іван Підгорецький по $5.00; Йосиф Жарський і Василь Грохольський з села Терношина по $3.00; Гаврило Пірожик і Антін Пірожик по $2.00; Павло Грабар і Юрко Дудик з Новосілок по $1.00.

Родимці! Ми твердо віримо, що між Вами не буде анї одного, котрий по прочитаню отсих стрічок не надіслав би своєї жертви на ратунок тих українських сиріт, які знайдуть приміщене, поживу, приодівок і добре виховане у діточім захисті в Угнові. Хто тим бідним діточкам поможе, як ми їм не поможемо? Ану но, шановні Земляки: громада по нитці, а сироті сорочка! Не відтягайте ся зі своїми датками, бо два рази дає той, хто скоро дає. Збідовані і заплакані сироти наших рідних братів витягають до нас свої худі рученята і просять: Поможіть нам, бо загинемо! Братя і Сестри! Чи позволимо ми тим нашим українським сиротам перед часом умерти? Ні! Ми отремо їх сирітські сльози, а вони за те нам щиро подякують і віддячуть ся всій нашій суспільности. 44-46

Ласкаві жертви просимо слати на адресу: SYLVESTER SALUK, 34 Covert St., Jersey City, N. J.

ЗА УКРАЇНСЬКО-УГНІВСЬКИЙ КОМІТЕТ:

Н. Бараник, предс.; **М. Жуковський**, секр.; **С. Салюк**, касієр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошеня женитьби не приймаєсь).

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на кораблі кілька годин денно при легкім занятю, нехай звернеть ся до: GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich Street, New York, N. Y. 124—

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з гарним барітоновим голосом, може управляти хором, провадити школу, давати представленя, уділяти лекцій на скрипці, може обняти посаду від дня 1-го січня 1920 р. Ласкаві зголошеня слати під адресою: H. J., c/o Svoboda, 83 Grand St. Jersey City, N. J. 144-46

Пошукую свого брата **ЛЕОНА СЬВІНТКОВСЬКОГО**, з Вигнанки, повіт Чортків Галичина. Давнійше перебував в Форд Віллям, Онтаріо, Канада. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: WLAD. SWIATKOWSKI, 99 Delray Avenue, Detroit, Mich. 144-46

Пошукую свого брата **ІВАНА МНИХА**, син Андрія, з села Верняки, повіт Збараж, Галичина. Девять літ тому назад перебував в Арґентині, Бразилія. Хтоби про него знав або він сам зволить зголосити ся до: ANDREW MNYCH, P. O. Box 131, Westerly, R. I. 144-46

Пошукую свого дядька **ІВАНА КОВАЛЬЧУК**, з села Глубічок малий, повіт Збараж, Галичина. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: PAUL KOWALCZUK, 225 E. 28th St., New York, N. Y. 145-47

Пошукую в важній справі свого швагра **ПЕТРА ФАЛДИСТОГО**, з села Іванчани, повіт Збараж, Галичина. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: DANIEL BURDYGA, 151 Bright St., Jersey City N. J. 145-47

Пошукую свого товариша, **АНТОНІЯ МЕЛЬНИК**, з повіту Радехів, Галичина. До Америки приїхав 1913 року до Фол Рівер, Масс., а 1915 р. виїхав з Фол Рівер, Мас. до Гаверґіл, Масс. Прошу ласкаво зголоситись на адресу: DMYTRO SLOBODIAN, 3939 Grant St., Flint, Mich. 46

ПОШУКУЄСЬ ДЯКОУЧИТЕЛЯ, котрий би потрафив провадити хор і оркестру та учити діти. Зголошеня просить ся присилати на адресу: Rev. R. ZACERKOVNY, R. F. D. 2, New Britain, Conn. 146-48

Пошукую свою сестру **ГАНКУ КОШ** з Богданівки, пов. Скалат, Галичина. В 1915-тім році відїхала від мене. Перебувала в Алентавн, Па. Хтоби про ню знав або вона сама, зволить зголосити ся до: MICHAEL KOSZ, Box 381, Williamstown, Pa. 46-47

Пошукую своїх краянів, **ГРИЦЯ ЩЕРБАН** і його сестру **ЮСТИНУ**, замужну Пек, з Лисович, повіт Долина, Галичина. Гриць має перебувати в Дісlодж, при майнах, а його сестра в Ст. Луіс, Мо. Хтоби про них знав або вони самі, зволять зголосити ся до: H. SOBKIW, 2136 Amsterdam Ave., New York, N. Y. 146-48

Де є **САФАТ БАТЮК** і його жінка **НАСТУНЯ**, котрі виїхали з сеї місцевости і полишили малу дитину у знакомих, котрою нема тепер кому заняти ся. Хтоби про них знав або вони самі, зволять зголосити ся чимскорше до: JOHN KOZAR, 1500—6th Ave., Sault Ste Marie, Mich. 145-47

Де є мій брат **ДЕОНІЗІЙ ПЕЛЕХАТИЙ**, котрий має перебувати в Бофало, Н. Й. Хтоби о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: PLATON PELECHATY, 244 Wayne St., Jersey City, N. J. 143-46

Пошукую свого брата **МИХАЙЛА ПАВЛОВСЬКОГО**, з села Остапя, повіт Скалат, Галичина. Перед виїздом до Америки перебував в Збаражи, відтак був в Канаді, а тепер має перебувати правдоподібно в Шікаго, Ілл. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: LUDWINA STEMACH, Box [illegible] Bridgeport, Pa. 144-46

Пошукую свого стриєчного брата **ДМИТРА ПЕТРІВСЬКОГО** зі Спаса, повіт Старий Самбір, Галичина. Перед шістьома роками перебував в Скрентон, Па. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: J. W. MARTYNIK, 25 West Avenue, Elyria, Ohio. 144-46

Пошукую **НАТАЛКИ САВРІЙ**, замужня Кушнір і її брата **ІВАНА САВРІЙ**, з села Залуже, пов. Рогатин, Перед кількома роками перебували в Рочестер, Н. Й. Хтоби о них знав, або вони самі зволять зголосити ся до: ATANAS DZERA, Box 302, Dunellen, N. J. 144-46

Пошукую **КОНДРАДА ПНИКО**, з села Красна, повіт Коросно, Галичина. Перебував в Джолієт, Ілл. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: ALEX ZEPKO, 865 Miami St., Akron, Ohio. 144-46

Де є **ЯКІВ ЧОРНЮК**, родом з села Добряни, стрийського повіту в Галичині. Якийсь час перебував в Ню Йорку або в Гобокен — нехай зголосить ся до СЕМЕНА ЗУБРИЦЬКОГО, 60 Woodbury St., Rochester, N. Y., бо його пошукує зі старого краю його брат Дмитро.

Посилайте гроші своїй родині до краю тільки через Американсько-Українське Бюро в Філядельфії. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 322 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118—

ЗАДЛЯ того, що я находжу ся тепер в прикрім положеню, взиваю всіх тих моїх приятелів, котрі мають супроти мене деякі зобовязаня, щоби вони зголосились чимскорше на мою адресу: WASYL WORGUL, 327 Chechester Ave., Woodhaven, N. Y. 45-7

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади при гр.-кат. українській церкві. Має вироблений теноровий голос. Науку дірігента побирав через 5 літ в американській школі, яку укінчив сего року з дуже добрим успіхом. Знає нотний спів сьвіцкий і церковний. Се дає менї змогу бути відповідним у своїх обовязках. Можу уряджувати концерти і представленя з добрим вишколенем, можу вести діточу школу взірцево, уділяючи дітям науку співу і музики. Убігаючий ся о посаду є самотний, чесного характеру і морального житя, літ 29, з села Пониковиця мала, пов. Броди. Могу заложити в місцевости орхестру смичкову і бандолінову для добра українських дітий. Уділяю приватно лекції в помешканю у себе на пяно, скрипках, бандолїнах і на органі а також учу нотний спів. Посаду обняти можу від 15. грудня. Зголошеня прошу слати на адресу: PAUL GAZDUN, Dirigent, 65 St. Marks Place, New York, N. Y. 144-46

Американсько-Українське Бюро в Філядельфії є одиноке українське товариство в Америці що має шифкарти до краю і з краю до Америки. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 322 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118—

НА ПРОДАЖ ґросерня, добре оплачуюча ся, серед наших людий, продає задля недуги в родині, ціна приступна. Добра нагода для нашого бизнесмена. Голоситись: 120 Wythe Avenue, cor. North 9th St., Williamsburg, Brooklyn, N. Y. 144-46

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Вілсон просив Клеманса не допускати до газет жадних вістий про опозицію сенату.

Закулісові махінації версальських миротворців починають поволи виходити наверх. Тепер парижські газети друкують ревеляції про президента Вілсона. Між иншим в ревеляціях тих говорить ся, що президент Вілсон, коли був в Парижи, просив французького премієра Клеманса, щоб він не допустив ані одної телеграми до французьких газет, де говорилоб ся про опозицію сенату супроти Вілсона. Клеманco радо сповняв бажанне Вілсона. Коли одна газета, „Еко де Парі", хотіла надрукувати статтю, де говорилось, що парлямент Злучених Держав є републиканський і Вілсона не можна уважати речником справ Злучених Держав, тоді згадану статтю французька цензура сконфіскувала. Усе те — кажуть тепер французькі газети — відбиваеть ся нині на мирі, бо сенат не хоче ратифікувати Вілсонового мира.

Брак робітників на фармах.

Брак робітників взагалі, а на фармах специяльно, даеть ся дуже відчувати. Про се звіщають фармери з Ню Джерзи, котрі кажуть, що через той брак вони мусять платити фармерським робітникам стільки, що побирае робітник фабричний. Фармери впевняють, що тепер піде вгору також ціна фармерських продуктів.

Каже, що углекопи є в змові з копальниками.

Федеральний прокуратор Слек, в Індіянаполіс, заявляе, що властителі копалень і углекопи будуть переслідувані правительством за змову, яка допровадила до угляного страйку. Правительство має докази, що така змова істнує. Тому скликано надзвичайну сесію карного трибуналу до Індіянополіс, перед яким будуть потягнені до відвічальности виновники угляного страйку, без ріжниці хтоб вони не були: углекопи, чи копальники.

Хочуть спровадити всїх убитих Американців.

Посол Конелли, демократ з Тексас, вніс резолюцію в парляменті, аби правительство постарало ся спровадити до Злучених Держав тіла усіх побитих американських жовнірів, що тепер похоронені у Франції.

Бідні вони бідні, ще й підвишки хочуть...

Недавно тому помер в Ню Йорку Теодор Шантс, президент зелїзничої компанії „Інтерборо Репід Транзіт", яка оперує трамваями, собвеями і елевейтедами в Ню Йорку. По собі оставив він вдову і трохи маєтку, який зпочатком обчислювано на 475.000 долярів. Сей маєток він записав вчасти на вдову, а вчасти на Аманду Томас, котра жила „в добрих зносинах" з Шантсом.

Коли вдова, Мілля Шантс, довідала ся про факт, що до спадщини її мужа має якісь претенсії инша женщина, вона пійшла з справою в суд. Але суд рішив справу в користь пані Томас, котра свої претенсії опирає на тестаменті Шантса. Але мимо рішення суду, вдова не хоче узнати справу програною і наняла на службу цілий ряд адвокатів, бо ходить тут не о 475.000 долярів, але о цілих 10,-000.000 долярів маєтку, оставленого Шантсом. Сю суму вислідила вдова.

Отже президент нюйорських зелїзниць оставив не богато, лише десять мілїонів долярів, зароблених з зелїзниць. Треба знати, що покійний Шантс все говорив, що підвишка їзди на 10 центів мусить наступити, бо инакше компанія збанкротує...

Потїха для лисих.

Колиби нововинайдене лїкарство на поріст волося у лисих було успішне для кождого, то старі лисі люди могли би знова відмолоднїти та пригадати собі в практиці давні часи, повні романтичного життя. Бачите, на лисину, а властиво на поріст волося винайдено лїкарство. Винайшла його Луїза Гунтер, настоятелька Нортгудсонського шпиталю в Юніон Гіл, Н. Й. Новий лік, се нїщо инше, лише солюція йоду. Першу пробу переведено на 14-лїтнім хлопчині, що через недугу полисів ще у 5-тім році життя. Потерте шкіри на голові йодом спричиняе наплив крови до шкіряних комірок і зараз починае рости волосе. Молодий хлопець, що прийшов до шпиталю цілком лисий, опустив його з густим поростом чорного волося на один центиметер довгого.

Марков приїзджає сюди.

Звісний провідник галицьких ренегатів-кацапів, др. Дмитро Марков, „що запродав рідний нарід за московські рублі та ще й казав біснуватий, що виборці Москалї" — як співаеть ся в народній пісни, — приїзджає в сих днях до Ню Йорку. Разом з ним ідуть також звісні царофіли Бескид і Вергун. Вони пробували довгий час в Парижи, де мали на цїли шкодити всїми способами роботі української мирової делегації. Вони то мають взяти на себе більшу половину вини, що Східна Галичина пійшла під протекторат Польщі, бо Марков домагав ся прилучення Галичини до Росії, а що Росії нема, отже прилучено до Польщі.

Епископ для православних Українців в Америці.

На зїзді Українського Греко-Православного Братства в Канаді вибрано епископа для української православної церкви в Америці. Є ним сирійсько-арабський митрополит Германус. Собор заявив ся проти того, щоби АлександерНемоловський, архиепископ православної російської церкви, був головою української православної церкви.

Лїтанія православному духовенству.

Верховній владі російської православної церкви і православному духовенству в Америці виписав порядну лїтанію в кацапській „Правді" якийсь „Русскій прав. Лемко" з Джерзи Сіти, де недавно викроплено в православні попи одного дякоучителя в грецько-католицькій церкві. Сей Лемко пише: „Я чоловік робучий, не мішаю ся до церковних справ, бо се не моє діло, але годі довше терпіти, совість не дає мовчати. Не знати, чи подуріли, чи віру Христову хочуть подоптати, бо нічого не роблять, тільки сьвящеників кроплять. Я перше тому не вірив, але тепер сам переконав ся. Тут викропили бувшого рутенського дякоучителя. Чоловік він мало учений, дякоучительства не знав провадити, а тут тепер з нього православний сьвященик. То встид і гріх невідпущений. Епископи, покайте ся, бо кара божа на вас спаде. Страшите нарід пеклом, але знайте, що з вас там підлога буде. А ви фарисеї, сьвященики, що на себе такий гріх берете, ганьба вам. Таж ви знаєте, що ви того не достойні. Вам вили до рук, гній накидати, не Христову віру проповідувати, коли самі про неї не маєте поняття".

Американська горівка для Англії.

Американську горівку, яка осталась тут з причини прогібіції, вивозять тепер до Англії і там продають. Лише дуже цікаву річ довідують ся Американці про свій напиток, а іменно, що тутешня горівка була далеко гірша від англійської, про що сьвідчить те, що в Англії майже ніхто не хоче пити американської горівки, бо каже, що се є „раттен стоф". Американську горівку мусять в Англії переробляти і доправляти і аж тоді виставляють на продаж.

Перший Мурин американським дипльоматом.

Правительство Злучених Держав іменувало полковника Чарлза Юнга військовим атамашем при американськім посольстві в Лїберії, африканській републиці. Його іменовання бажало правительство Лїберії. Юнг є Мурином, і яко такий є одиноким муринським офіцирОм в американській армії і одиноким Мурином в дипльоматичній службі Злучених Держав.

Буджет нюйорського стейту.

Буджет нюйорського стейту на 1920 рік буде виносити круглу суму 142,000.000 долярів. — Для Українців в Европі цікавим буде знати, що стейт Ню Йорк є пять разів меньший від етнографічної території України, і пять разів меньший щодо населення.

Злодії домагають ся 2-годинного дня „праці".

Нюйорські злодії бунтують ся також і не хочуть „працювати" денно більше як дві години. Вони розбили налїпки на публичних місцях і накликують себе зійти ся у відповідне місце та нарадитись, яким би то робом обмежити свої операції на дві години денно, між 9 і 10 рано та між 3 і 4 пополудни. Значить, організація поступае вперед...

Вол Стріт платить четвертину федерального податку.

Вілліям Едвардс, директор податкового уряду другого федерального округа в Ню Йорк Сіти, заявляє, що його округ, хоч розтягаеть ся лише на одну улицю в Ню Йорку і є найменьший в цілій державі, — доручає федеральній казни найбільшу суму податку, бо около 1.000,000.000 долярів кождого року; се значить четвертина з суми податку, яку дає державі весь край. Згадана в заяві Едвардса „одна улиця в Ню Йорку" є Вол Стріт, де находять ся найбогатші банки не лише в Злучених Державах, але і в цілім сьвіті.

Листи до Камінця і Проскурова.

Польський консуль Ню Йорку оповістив, що міста Камінець і Проскурів та дооколичні місцевости на Поділю находять ся під польською окупацією. Туди можна посилати листи, адресуючи:

VIA POLAND
Europe — Ukraine
Вп. ....
ул. .... ч. ...
Камінець,
почта в місци,
Поділлє

Пів сьвіта їде, щоби вийти заміж.

Грецьким кораблем „Темістоклєс" прибула до Ню Йорку панна Сара Люданіті, італійська дівчина з Греції, і відти їде до Ном, Аляска, щоб там вийти заміж за Ральфа Пардоно, Італійця. Вони обоє запізнались на боевім фронті в Альбанії, де служив Пардоно. Панна Люданіті сповняла службу сестри при Червонім Хресті. Коли одного разу сполошив ся кінь з візком, в якім їхала панна Люданіті, Пардоно здержав коня, причім зломив собі руку. Опісля панна Люданіті доглядала його в шпитали. Вони полюбились. Виздоровівши, Пардоно відїхав до Злучених Держав. На Алясці є він властителем копальні. Відти він післав гроші для своєї нареченої і вона їде тепер до нього взяти шлюб.

Ряди курців збільшились.

Урядовий звіт федерального уряду податного у Вашінгтоні подае, що 1910 року у Злучених Державах скурено 8.500,-000.000 папіросів, а 8.000,000.-000 цигарів; знова в 1918 році скурено 46.500,000,000 папіросів і 8.500,000.000 цигарів. Горівки в минувшім році випито 6,189.737 гальонів меньше ніж в 1917 році.

Американський концерт в Джерзи Сіти.

В суботу, 13. грудня 1919, у Вітієр Гавз, 174 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, відбудет ься концерт на дохід сеї добродійної інституції. Початок точно о години 8-мій вечером; вступ 25 центів. Будуть також танцї. — Сей дім остає під зарядом пані Брадфорд, яка є звісна українській громаді в Джерзи Сіти.

Семен Петлюра — український Наполеон.

„Українським Наполеоном" називає Семена Петлюру клівлендська газета „Плейн-Ділер", котра умістила нову фотографію головного команданта українських військ і написала вступну статтю на тему: „Петлюра", в числі з 29. падолиста 1919.

Редакційну статтю „Плейн-Ділера" можна поділити на три ріжні уступи. Автор інформує своїх читачів, хто такий Петлюра, чим він був колись і тепер; політичне становище Петлюри до сусідів України, його войовнича вдача та жовнірська витривалість в боротьбі, котру подивляє сам автор, а вкінци політичний погляд автора на політичні змагання Петлюри, котрого він при кінци називає авантурником.

Щодо інформаційної части, то вона цілком мильна. Автор каже, що Петлюра був за царського режіму маленьким державним урядником, але ся робота була не для нього. Про здібности Петлюри не знало царське правительство, але довідалось про ті здібности правительство пруське, котре було трохи мудрійше від російського. Коли вибухла російська революція, явив ся Українець Скоропадський і запевнив свободу Україні. Але Скоропадський був платним агентом Німеччини і був її слугою. Він віддав Україну в німецькі руки і один з чесних Українців убив його. На місце Скоропадського явив ся Петлюра. Він взяв провід в українськім народі, виповів війну Німеччині, вигнав Німців з України; виповів війну Ленїновому большевизмови, прогнав большевиків з України, а відтак виповів війну Полякам, бо Поляки домагались деяких частий Галичини, котрі після Петлюри — є поправді українськими.

— Ми від себе хочемо заявити, що Петлюра ніколи не був на службі царського правительства, що Скоропадський ніколи не відгравав важної ролї на початку російської революції, і що не він перший, але Петлюра появив ся як провідник українського народу. Скоропадський зробив замах на правительство, в котрім був Петлюра. Опісля, що правда, Петлюра повалив Скоропадського, прогнав Німців з України, але Скоропадського ніхто не вбив, бо він жиє ще й досі, хоч не повинен. Петлюра виповів війну большевицькій Московщині, котра напосіла ся поневолити наново український нарід. Проти большевиків він бореть ся й до нині.

Автор признає заслугу Петлюри в боротьбі з большевизмом, але його дивує, чому Петлюра виповів війну також Полякам і Денікінови, котрі прецінь також борять ся проти большевиків. І автор не може вийти з дива. Що є — каже — що Петлюра ненавидить Денікіна так, як ненавидить Людендорфа, Леніна і Пілсудського? Але хтось шепнув авторови на ухо таку відповідь: Денікін хоче единої Росії, а Петлюра хоче независимої України, в якій він бувби сам диктатором... Петлюра ніколи диктатором не хоче бути, а що є тепер, то сього вимагають воєнні обставини, — ми скажемо від себе у відповідь авторови статті в „Плейн-Ділер".

Дальше автор подивляє Петлюру. „З усіми своїми війнами Петлюра є в силі вдержати ся також проти Денікіна", Денікин находить більший спротив зі сторони Петлюри ніж зі сторони Троцького. Він побиває большевиків, але не може нічого порадити з Петлюрівцями. „Не можна не подивляти сього українського Наполеона, що успішно поборов прочий сьвіт".

Але мимо здібностий Петлюри, мимо його війни з большевиками і Німцями, автор називає його „авантурником", бо Петлюра виповів також війну Полякам і Денікінови. Війна проти Поляків є нерозумна, а ще більше нерозумна є опозиція Петлюри до Денікіна. „Прогнаннє Німців треба завдячити Петлюрі. І колиб не було звісним, що Петлюра, зі своїми здібностями, не є нічим иншим лише амбітним авантурником, то вердикт сьвіта бувби одноголосно в його користь. Але тепер як довго Петлюра руководить українськими справами, так довго „Малоросіяни" не можуть сподівати ся признания від европейських демократій".

З усього, що написав автор статті в „Плейн-Ділер", можна ствердити, що він рішучо не знає справи, про котру взяв ся писати, а бодай нема в нього того розуміння, що український нарід, як окрема нація, не узнає жадних, ані моральних ані політичних протекторатів над собою, та крім цілковитої свободи для себе і для всїх народів, не бажає більше нічого. Автор, як і цілий „Плейн-Ділер" є реакціонер, назадник, коли війну Петлюри проти царського агента Денікіна і проти імперіялістів Поляків він уважає немудрою. Петлюра веде війну проти заборців, проти збаріованих мрійників про Польщу від моря до моря і проти таких самих мрійників про єдину неділиму Росію, без ріжниці, чи тими мрійниками є Пілсудский, Денікін, чи Ленін. І Петлюра видержить у своїй боротьбі до останнього, до побіди над ворогами.

ЩО ПИШУТЬ В ЛИСТАХ.

В італійській неволі.

Казимир Сокульський, капраль, родом з Махновець, почта Поморяни, повіт Зборів, Галичина, — написав лист з італійської неволі до Семена Лебедя, в Гемтремк, Мішіген, в якім описує страшну нужду, серед якої проживають українські невольники. Полонені дістають один хліб (меньший ніж в австрійськім війську) на чотири особи денно. До того дістають раз в день менаж: порція рижу або капусти і кусничок мяса. Купити не мож, бо нема грощий. Хто мав гроші, виміняв на ліри. Платили Італійці по одному лірови за 12, 10, 8 і 5 корон; — як в кого могли вдерти. Полонені дістають денно по 15 сентімів, а хто працює, дістає окремо 70 сентімів. З 85 сентімів ще можна якотако вижити.

Дворець зелїзничий в Тернополи спалений; Березовиця знищена.

В листі до свого стриечного Брата Миколи в Істон, Па., Михайло Підгайний пише з Кракова, що цілий ліс кругом Березовиці великої, повіт Тернопіль, вирубаний. Кільканайцять будинків спалено; фільварок цілком знищений; церкву повалили Москалї і забрали дзвони. Зелїзнича стація в Тернополи цілком спалена.

Відізджають з Італії на Україну.

Лечче, Італія, 25-го жовтня 1919. — ...Поляки знущають ся над нашим народом. Ми всї вірні Українці згромадились і відходимо на Україну з надією, що освободимо нашу Галичину і Ляхів-ворогів проженемо відти. Маємо між собою трохи хрунів, котрі хочуть їхати до Галичини. Як поїду на Україну, то напишу Тобі, що буде далї. З Родичами не можу бачитись. Дай Боже осягнути, чого ми всї бажаємо: житя вільного. Здоров був. До побачення на Україні. — Твій брат **Юрко Петрик.**

(Се письмо одержав Мартин Петрик, у Фолевебі, В. Ва.).

Завідомлене від Українського Народного Комітету в Джерзи Сіти.

Отсим просить ся представників всїх товариств, братств і сестрицтв прибути на збори У. Н. К. у вівторок дня 9. с. м. до церковної галї о годині 7.30 вечер і принести зі собою печатки товариства, які маєть ся витиснути на важних письмах, які вишлеть ся від нашого Комітету.

Лука Стахурський, секр.